

1207

La Princesa

Les

6-20-7613

Barbindes

Drama en tres actes y en prosa.

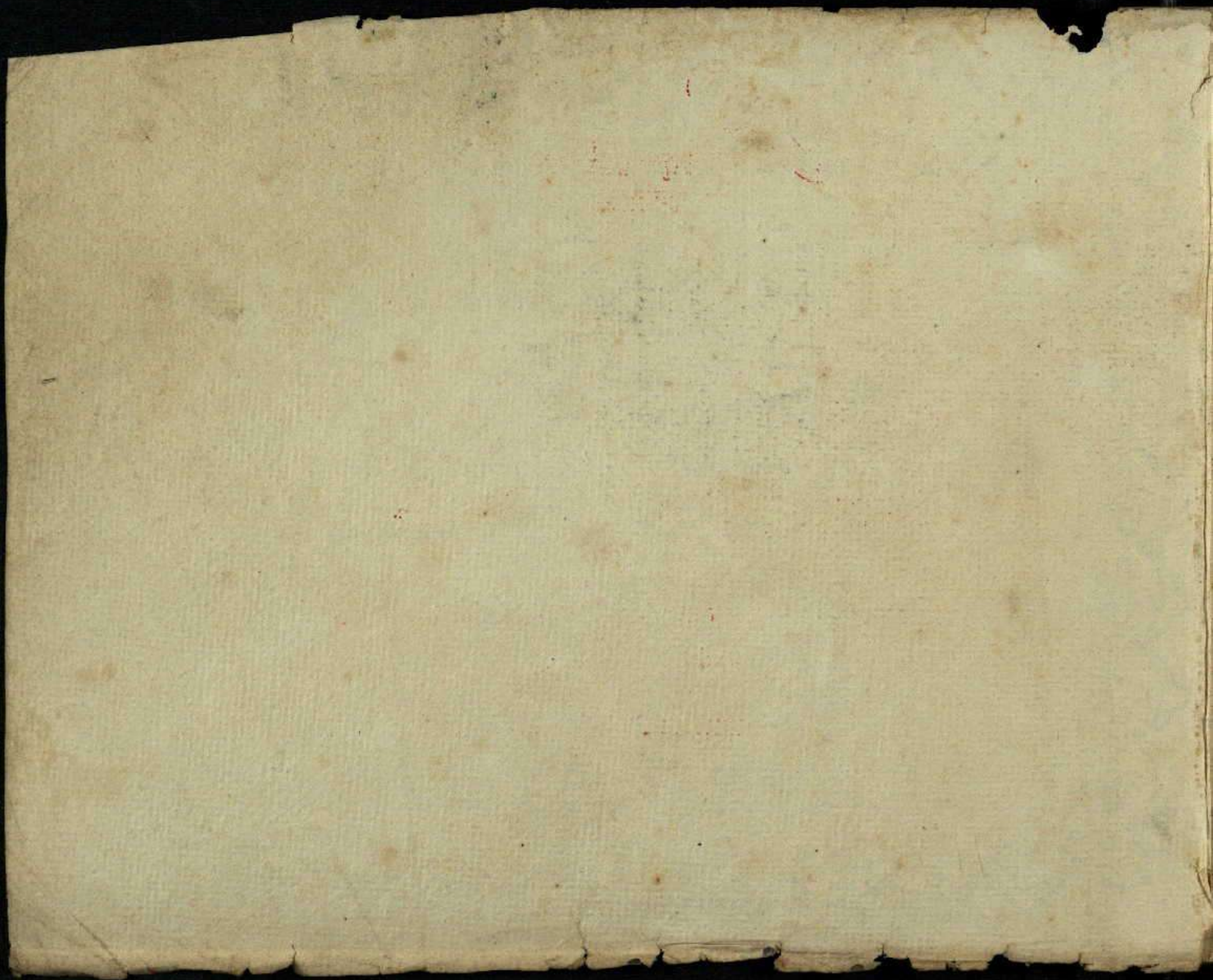
Arm.	Pros.	C.	N.
1891.	CCC	2	17.

Joseph G. G. G. G.

1897

MS. 566

Figueras.

al eminent actor D. Emili Puig

Phot - 7 - Septiembre 1896

Personatges

Verena 20 anys - ^{Delhom} ~~che~~ Lola	Francisca 50 anys	Pallardo
Rafel 25 id - ^{bona} Emili	Fr. Andreu 30	id ~~Pallardo~~
Manelot 20 id - ^{Coma} Ballart	Anton 40	id dubio
Che 30 id - Perell	Brebucio 35	Coma id Ballart
Belluguet 18 id Guilemany	Tomàs 24	id Olive

Prevalladors catalans aragonesos y
valencians.

---

jugant plat negre

Acte 1er

boira

Paysatge. A segon terme un timel y
dell aranca la via, ja esplanada, que
farà curba cap a la dreta. Tal de te-
legraf vora la via: travesses y eynes.

Palles

Yola

ESCENA I

Berpa y Francisca; posant plats a terra.

Fere. =

Cam =

Deuen ser molts oy, mare?; Mes de vint puds?
No tant pro, ¡no't pensis!; perqui, perqui deu
amarhi. May m'he entretingut a contarlos, y
després que sempre n'hi falta un o altre...

Fere =

Cam =

Cam que veig tanti plats. Un... dos... tres
I que mouen una perima, perama amb els
sens crits...

Fere =

Vuit, nou... deu...

contant

Fran = Als vespres, sembla que la barraca hagi de caure. T'equen la guitarra, vallen, canten; sembla mentida que treballant tot el dia com fan, no estiguin de mal-humor.

Tere = Vint-y-cinch! Guina brigada! Ah! veyeu, desde que so aqui dalt am vos, sembla que ja m trovo mellor, y mes forta, ni m conech. Ay mare! si m passés ben bona; que contenta estaria!

Fran = Com que si, que t'hi passaras, amb aquets ayres. Pro... no hauries de pensar en res (y jo hi penso mes qu'ella)

Tere = De costará prou, mare! apart.

Fran = Ja sabs lo que va dir el metge

Tere = Pro al pensament ningú l'atura y de vegades... de vegades penso que allò... no pot ser vatja!, perquè m'estimava tant mare!

Plora

Françesca // Aïis si que no pennis pas curarte, ¿lo ho coneixes tu matexa?

Fere // Mare, ...

Françesca // Va, va! colla hi poset en repos (simultaneamente)
 Si no fossen els desenganys del amor, que'n seriem de ditoses.
 ~~no podria mai més de ditoses~~
 apart!

Bella // Beneyta de mi!

Fere // ¿Que tens?

Françesca // Ee; are m'he descuydat els porrons al cim de la taula. ¿Si soch Farnumba!

Fere // Ja aniré a buscarls-he

Françesca // És que s'han variats. Al moment soch aquí. Acaba d'arreglar això qu'ells sortiran desentornats per la dreta. En-rehonament dins el túnel.

Fere // Ja t'ho sento, ¿venen alegres. Lo deuen pas estimar. A n'aquell jove ~~...~~ sembla que jo l'he vist. ¿te nms ulls...

Parpalina

Escena II

Excell

Patello
Ballet
Comme

Baron
Autos
Dance

Berera, Anton, Rafael, Madriet, Che, Erebucio, Belluquet y los demés trevalladors, sortint del túnel.

Anton = Ola, ola! La Francisca no ha mentit. Oney tenim la subilla

Verb = Ridios! Hain! que quassa ella; De onde la han traio! E has fijao tu? a Madriet

Mam = Els castellans son espessos per tirar floretes

Am = Hai tener libria

Che = Che! es echa? He agrades chica! que me agrades congre!

Mam = Tot just la venen y ja se'n enamoren!

Verb = N'hi ha de totes les nacions

Bellu // Rebratia la cabra d'aigua! ^{llesca ja.} sortint del túnel
Quin ve de Deu s'escampa per la terra. Sem-
bles un cromo. Mira peixet quin escampa all de

gràcia. Vetaquí perquè ha sigut clà més aviat
si teniem el sol a casa. - Che! Brinda home que
inscan la grossa

Che // Guin estornell ets tu chiquet!

Fere // La mare ve desseguida

a Rafel.

Fere // ¿Què ha cantat un angelico?

Belu // Era la Teresa que parlava. Sembla un
pa d'or! Si que tots els sants del cel hague-
ren treballat al teu motlle series tan ben feta.

Tots // ¡Ja! ja! ja!

menos Rafel.

Am // Paya, no'n fassis cabal

Man // Tot el die ho sentiras axis!

Fere // Si sembla un quartel. ¡Guina gracia! Ho e

feu riure sense ganes ¡ja! ja! ja!...

Man // Si t'ho prens axis, farem carrera

Am // Tu ho entents, meya

Belu // ¿Què no t'hi volien amb els benaventurats?

va per tocarla

Che // Jung benedictó!

Bellu // Com que fas cara d'àngel. Si... sembles...
semblés... lo més bonich que hi hagi, sembles;
ja veus! ¿Que deu ser lo més bonich de la terra?

Che // La Feresa home!

Ferebu // Contra que si; la Feresa

Bellu // Donques... ets més bonica que... que tu
matexa veyes!

Che // Aquest chiquet es un trunfo

Ferebu // Punales, que si lo es! Otra que...! Daria la
Gloria yo, pa tenir su quen humor.

Bellu // Oh! jo...

Fere // Dites tu

Bellu // ¿In estas trista?

Ferebu // Lo que ser

Che // Que ha d'estar chich!

a Rafael se'l veuria
trist, mirant molt
a Feresa.

dos porrons ab vi

Am // ¿E en pama alguna?
 Nam // Contams-ho!
 Bere // No ho volquen saber! Vosaltres sou felissos!
 Bellu // De desde que t'he vist a tu no.
 Bere // Si yo
 Che // Jo menos!
 Nam // Pajam donques, si tots ploraren, vejam!

Pausado y

Escena III

Ils mateos y Francisca am dos porrons vert.

Fran // Aya galitardus, que no esmoreu?
 Bellu // Vos ne tenu la culpa!
 Fran // Ja podiu comensar, que no heu pas de
 beber avans de menjar.
 Bellu // Es que la Teresa em ha fet perdre la
cassina.
 Bere // Eso digo yo. Deuen y mengem.

Che //
Fran //
Bellu //
Zere //
Fran //
Bellu //
Am //
Moni //
Zere //
Che //
Fran //
Zere //
Moni //
Fran //
Zere //
Moni //
Fran //

^{aque} Com mos ~~tan~~ ^{tan} ~~per la vida~~

Aixis ja no tenim gana.

De menjar mela a petons si...

Molina tu! ...

per pegarli

Confirma't a n'aquest desvergonyit

Ja! ja! ja!

mengen y benen.

Francisca! merexen la morabona

De bo de bo Francisca, de bo.

¡Bendita la mare que tie tales nijas!

Axina! si val un imperi!

Quandu! la vegin curada del todu

Mare!

¡Fins en castella les hi ventra!

La meua filla! Ore no esta bona pobre.

ya y vosaltres ne tenim la culpa.

Com!

Be, no vosaltres, muy dia ...

~~Be, no vosaltres, muy dia ...~~

Be, no vosaltres, muy dia ...

Pere // M. are!

Bellu // Ah! patet d' enimorament!

Pere // Calla tu!

Juan // Ja ho venrom després.

Brebu // Si es un pedazo de gloria

Am // Jo us ho dich de cor. La morabona!

Bellu // S' ha escapat del cel per venir am no-

saltres. Pensas Int Pere.

Che // Che! vivrem entre angelets y no contara

les cases de la gloria.

Pere // Ja! ja! ja! quina gracia!

Rafel // Benen raho Terena!

Bellu // Are ha parlat ell! (Molt marcat)

Raf. // Que no puch fer-ho?

Bellu // So, que somiaries... truytes després.

Raf // Sempre seras tu!

om despreci

Juan // Menguen, menguen, ganayies!

Bellu // Gracies dona; la Berera no timbra en mal concep-
te

Juan // He vob creure, vinda que venras la vida y
aies aquets menjant que sino no acabarien
d'any.

Mam // Us l'emporto?

a Berera y les dos mutis
per davera la montanya

Bellu // Si, Francisca?

Juan // Benja y ella gomarús!

Bere // Es un ximplici!

Bellu // Ya be! ... dona.

ESCENA IV.

Los moteros menos Berera y Francisca.

Mam // Qué t'en sembla Che?

Che // Qué no es maleta. J está trista!

Bere // Qué quieres tú! algun amor desairado. Ella
quisiera amarme que la subo a la Gloria y

se la deguelo a St. Pedro, pa que tanita gracia
no se perda en la tierra. Taya! que es una
lástima que esta mujer ande entre gacheros,
que carrosa de oro seria pro pa ella.

Bella // Hi hem ben quanyat que ave ne termina
dues y uola una d'elles val mes que la Jepa

Che // Hasta la mare.

Bella // Ja no crech

Rafel // Això no s pot dir

Bella // Ja no seria en clayicaris

Raf // Burlarse de les desgracies es peccat.

Man // Eo se n burla pas

Raf // Jins se n alegra y encare diuen que no.

Bella // Jo no n tinch pas la culpa d'allò

Erebu // Si nosotros tampoc Pero hemos ga.

mao var di me termina siempre no in

mao

in

in

in

in

in

in

in

Che // Si aquella pedra de la barrinada no
haguera morta a la Jepsa ni no tindriem
ni la Francisca ni la Teresa, y aixó no vol
dire qu'ell s'en alegre que l'altre morira

Am // De bona dona no era

Mam // Jaquestes també ho semblen.

Erelu // Lo mesmo igo

Che // Che' be ho pareix a lo menos.

Raf // Pro no poden retreir-ho aixis

Am // Era un dir home

Mam // Ja ho sabs que sempre estan de blaga aquets.

Bellu // I ben rebe

Che // La Jepsa era un xich passada

Erelu // Becontia, si, un vieja ya! Fue noches vamo!

a pasar, y mas guenas las pasara el tío Andreu

que no le dejareim dormir ~~ni~~ que ~~ni~~ el ~~ni~~ ~~ni~~

~~ni~~. ¡~~ni~~ ~~ni~~ ~~ni~~ ~~ni~~!

Bella //

Com tocarás la guitarra baturru

Erebe //

Dende hoy compro otro de guitarro pa can-
tarle ca noche debajo su ventanico allá al foesco
pa que no mas s-entere ella

Che //

Se oira prou la queta

Erebe //

Pa las dos pues. Seo mesmo dei.

Bella //

Olé! ja sembra que m'hi trovo.

Erebe //

La cantare unas coplas que a la mesma
Pilarica le entran celos y se pone a waylar el pe-
rroco de San Roque y el gallo de San Pedro quien quien

una chigara una mita

Bella //

¿Cays jota?

Erebe //

De to habrai en la visica del Siñor, que
pa berera echo el resto

Bella //

Com que m'agraden les jotes!

Man //

A mi m'agrada mes l-escudella de caldo

Bella //

Maieu quina sort! y res mes?

Bellu // Encare bon goix que a vila et faran pagar
l'enterró, l'enterra-morts y la caixa.

Bere // I ni hi ha per temps oy?

Raf // Pude per mes d'un any.

Rafel no treuria la vista de
Berera.

Fere // Qui sab qui ho veuria donchs!

Am // Que tens por de morirte?

Fere // Tantos coses poden passar!

Fran // Va va! no hi ^{ensem} ~~hi ha~~ ~~hi ha~~; I are!

Bellu // Don molts dies per viure

Fere // I per plorar també...

Fran // Ho sento noya!

Bere // I aipò també ho feu vosaltres

Am // Si, ha de treuellar a l'altre part de mon-
tanya

Bellu // Jo may he compres una cosa y tants

Francisca co-
mença a re-
collir algunes
aynes del dimi
y un porrantho
al cistell.

que n'he feti de Kinels. Vayeu, fem aquest jurat
igual al d'allà y, s'hi A' ho miras d-aquí, aquell
es petit, petit, vas allà, llavors el petit es aquest
y nosaltres els fem iguals.

Bots //

Fere //

Bellu //

Bots //

Fere //

Ja! ja! ja!

Qu'es gracios!

Si, ja ho saben vosaltres y rien

Ja! ja! ja!

Es perquè son tan lluny l'un de l'altre
lo mateix que'ls carrers de Barcelona que sembla
fariu cap y ample...

Fere //

Che //

Bellu //

Anto //

Mar //

Raf //

~~Com no hi he estat may a Barcelona!~~

~~Jo tanysoch~~

Com no hi he estat may a Barcelona!...

Jo tanysoch

Jo menos

Jo abans d'estarhi ja ho sabia...

Belle // Donques perquè no ho deyes.
Raf // Perquè sembla que ^{us} sobra greu que jo enrrhoni
y, mes m'esticmo ^{hagi} ho dit la Beresa
tere // ¡Gracies may!
Raf // De mi no ho haurien cregut y tu sembla que
qui sab lo que has dit.
Che // Abal temps may, d' allà surt un nuvlet...
Man // Rechira! l' ayxat tots s'apexquen per
Berbe // ¡Mui! que viene el cow! entrar al túnel alguns
An // ¡Tots aquí que no es l' hora. hi entrarian.
Raf // Deu d' home! Sembla ^{que} me la porta bofada:
aquest demati, per res, m' ha pegat... el bestia
Man // ¡He creguesen a mi! Beresa y Francisca
An // ¡Am la melga? van recullirho tot.
Raf // ¡Qué in treniem

Met

Escena VI

Les mateixos y Andreu de l'esquerra, porta un cas-
ti groixut. Parla com un negrer.

Andr= Encara esteu atipantissos? fins quan ha de durar

aiçó

Ant= Are acabem

Andr= Passen mes temps menjant que al treball.

Man= Aixó no es veritat que el funel no adelanta-

ria y nosaltres ns engraxeriem y es al revés.

Andr= A dintre tots!

Bell= Encara no fa la mitj hora!

Andr= A treballar desseguida, que no ho haigi de

tornar a dir

Fere= (Guin home)

apart los dos.

Jos= (So dignis res tu)

Raf= (Ja m mira)

Entreu tots al funel de ma-
la gana.

Andr= Vos anton esperen.

enrehamaran laie.

Bere // A hont es la font mare! agafa uns còntis.
Joa // Segueix aquest corriol y ja la trovaras si no
tremques de camí.

Bere // ¿i si tireu bassinades?

Joa // fins a les 12 ves si n'hi ha de temps y avans
no arribarom allà, primer causa la montanya.

Bere sort per l'esquerra.

Ant // Araig n'hi ha 22 no mes.

And // I tot son a dintre

Ant // b travallen a l'altre part, h carrinen y'ls
demés fan la volta.

Joa // ¿Que vindria Sr Andreu?

And // Desseguida

Raf // Andreu, temu parpalines?

And // ¿Que no temes la teva

Raf // ¿I ha trencat, mireu.

And // I no t'has sabent sempre un bras?

Timel
Borra

Francisca sort per la dreta.

sortint del timel

te una parpalina trencada

Raf. = Per are no.

And. = Penses que les donen...

Raf. = So ni he comprades may!

And. = Venne a buscar una y fench enyolado que si se'n trenquen masses!...

Raf. = No sabria que fer-hi surit per la dreta.

Ant. = Es que son flagues de temps

And. = Poch enyolado, que si fossen d'ells: - . Sobre tot quan tiren les barrinades, esteu previnguts

Ant. = Are hi posem faxines y les pedres no surten

Anton entra al tunnel mirant de veure a Andreu.

And. = A non deu ser aquella. Be triga prou.....

no, no uny esperar-la aqui, que podria surtir-ne algun... y el Rafel es allà... l'esperaré a la barraca... surit per la dreta.

Cantis

Lola

Escena VII

1ª Teresa; deneguit Rafel.

Tere = Tu es lluny la font... y 'l sol apreta!...
Si ave la montanya caygués tot se moririen
apobrichs! fins en Rafel... tan bon mimyó que

Bona 1ª
sembla... mira un xich el túnel
y marxa trobant a Rafel

Raf = Teresa!

Tere = Pensaba que ja eres al túnel?

Raf = He anat a la barraca a cercar un' esna
y veus?, m'agrada trobarte, si...; He ~~trobat~~ ^{trobat}

Virgila si he 'l capatás
al capatás pel camí y si m' veigés!... Perque uny
preguntarte una cosa. Quan ~~he~~ he vist de bon
matí, m'ha semblat que ~~et~~ conexia y cada
vegada penso mes que jo ~~et~~ tinc present

Tere = Jo lo mateu

Deixa 'ls cantis

Raf // Oy? que no ja molt treballaves a Barcelona?

Fere // Un any encara no; vaig sortir-ne pel setembre

Raf // I tu habies ballat a l'Olimpo!

Fere // Si, y allà també hi venies tu?...

Raf // Cada tarda de les festes perquè jo treballava en les obres d'espedregament d'aquell tros de Monjuich que va ensorrar-se quan vam hablar-hi els temporals a mar. Però acabat allò me van donar els despatxos y can i captant perquè no tenia un quarto, he vingut a parar aquí y ves!, me trobo ara amb una amiga d'allà lluny i'm sembla que ho siguis, encare que mai te vagi dir res...; bon sempre ballaves amb un fulano ¿oy?

Fere // D'ell me ve que jo sigui aquí, que no hi fora, no, ... pro...

Raf // T'aven venyir? Te va plantar pudent!, aquell...

Jere // Si hagués fet això sols... Si sembla mentida
y m'he cregut que hi te d'haber altres misteris, per-
que ell, no era no capàs de ferho. Hó estimava
mama. Be prou que ho se jo que m'estimava!

Raf // Conta

Jere // Ballant allà l'vaig conèixer y m'en vaig
enamorar com una boja perquè... ¿oy tú, què
era quaysó?

Raf // (Através aquesta dona)

apart.

Jere // Dòchs va prometre'm que 's casaria am mi
tot seguit que tingués acabat un mobiliari que
s feya a hores de mes, perquè ell era ebanista.
Desperant... va canver malalt, arribà a les por-
tes de la mort y com no quanyava res, aca-
bat lo petit recònet qu'ell tenia, jo vaig man-
tenirlo mes de tres mesos. Cota la solada'm
gastrava en metjes y medicines y encare no a-

miravem en bloc que al últim vaig dir als amos
que m'en adelantessen una y ho van fer creyent
qu'era per la meua mare....

Raf =
Gere =

(Li qu' es bona aquesta noya)   apart.

Quan va estar ló, al taller que treballava
no li havia feyna, perquè l'amo cansat d'es-
perar, va llogar un altre fabri. Lavors va
anar-se'n a Gerona y feu jornal desseguit.... y
l'pobre, de tan en tan m'enviava alguns di-
ners pera pagar-me los que li costava jo quan
ell feya llió. Un die, m'escriví qu' es la festa ma-
jor del seu poble, que volia que jo hi anés y jo
que res mes que neverel desitjava, li vaig anar
y el trovo que m'esperava a l'estació; quina
alegria la nostra! Pero tot va canviar desseguit
que'ls pares d'ell al veurem una criada van
tractar-me malament y sense que jo sabés com,

van loquar qui ell marxés l'endemà y van dir-me qu'era a envistarme una de rica ... que s'hi volia casar ... y que d'allà m'en anés, que res tenia a fer-hi.

Raf = ¿ vas amarten?

Fere = Si

Raf = Jo m'hi quedo!

Fere = Van treurem que ni vaig adonar-men, perquè al sentir allò, penso que vaig dormir-me y no vaig despertar fins després d'haver patit molt, que 'ls vejan n'ell y a l'altra, casats felissos habent-mbo de mirar jo llensada a terra desamparada y pobre, mentre ells tiraven els diners que jo coneixia eren meus perquè hi veya les llorgerimes que s'hi enganxaven quan jo 'ls donava a n'ell a Barcelona, perquè pogués curar. ¿ regirant-me en el món de

fameli que m voltava, encare m semblà que din-
tre meu hi havia alguna cosa de jo, que jo
no era un vil cuch que t'heu aixafa, sino una
dona gelosa, forta, que bullia per dins pera im-
glejar al malvat; y clavantles a terra les ungles
per esmolavles, y fent tremolar les dents qu'esta-
ven febrotes de mossegas, vaig alarme, si, amb
una fersa que m'en havia enportat un pro-
ble y vaig correr am les mans com garfis y vaig
criar fort, molt fort, com una lleona, am ven
de trió y ..... vaig trovarme al llit, am la mare
al costat que plorava ..... ¡pobre mare!

De la simpatia aquesta dona

plora

Pafel =

~~(una fersa com una serra)~~

apart

Es dir que ... vas estar mala d'aquell disgust.
l'estimaves ... donchs ...

molt distret

tere =

Com no ha estimat may ningú.

Rafel (Ave no se que dirli, m' enllerna) Pro...
jo... m' sembla que m' ho hauria pres d'un
altre manera... perque d' homes... si al mon
ne sobren, i ne sobren d' homes!

Fere = Escolta, que no has estimat may tu? Ho
has suferit per una dona? Ho no sabes lo que es
aico d' estimar desde aqui dintre? (pel cor); no sabes
lo que es dona 'l cor y l' anima y la vida
y tot...?

Rafel = Ho, no, i que finch de saber!

Fere = ~~Qu' he conegut al pare, y a la mare, y a la~~
~~mare jo vaig matarla~~ emmolinat
Qu' he conegut al pare, y a la mare, y a la
mare jo vaig matarla?

Rafel = Si ni se que es una mare y les mares dir,
que sempre estimen

Fere = Ho tort!

Rafel = Ho, qu' he conegut al pare, y a la
mare jo vaig matarla

Fere = Eii!... a ta mare! va! amari! am horror

Raf = Sí, no dona; si... no vull dir em-molinat.

aipó

Fere = Donchs parla

Raf = Si; si, pero, no m' miris aixis! Al venir jo
al mon vaig ^{ocasionarli la mort} ~~causant-li la mort~~ y... deyen que plo-
rava petonejantme y mori apretantme entre
ses brastos; ~~causant-li la mort~~ ~~causant-li la mort~~ ~~causant-li la mort~~
causant-li la mort ~~causant-li la mort~~ ~~causant-li la mort~~ ~~causant-li la mort~~

mejansen a covicies com volguentse men emportar
am ella! ~~causant-li la mort~~ Devia pressentir lo desgraciat
que seria. Pero d' alio... no m' ha quedat res
a la memoria y volies que conegues dulce-
ses y paraules tendres y juraments alegres, quan
vatoj entrar a la vida aiporolat amb els crits
de la que m' hi portava.

Fere = (Será un desgraciat!) I'l teu pare? impacient

Raf = Deu t' hagi perdonat! Sembla que t' veig encara:
feya de mestre-de-cases a Olot, d' allà n' erem tots els
de casa. Jo li portava l' esmornar a l' obra que li
arreglaven al hostal. Aquell die, ja de bon mati,
el cel era tot vermell, de color de sang y el sol
no va sortir perquè va envolar-se y plovia d'
aquella manera que t' fanch s' enllota y brunyeja
la terra com la llaurada del cargol. A carbat
d' esmornar, tots els paletes tornaren a la feyna
El pare treballava a l' escala. Ja casi era a dalt
Començà a posar guip y a la segona pa-
letada, per abastar un mato posà el peu
a la tindre que havia fet y se li enfonsa,
~~l' esmornar se li estovava~~, no. pot agarrar-se, li fal-
ta terra, cau, y va anar rebotim de replà
en replà fins que t' vaig veure al meu costat
abaix de tot, fet un munt de carn que ni sem.

blava el meu pare ~~per tota la vida~~
~~esgarrissava la gola i veia tant de~~
~~coses i per tota una desgracia~~

Fer //
Raf //

.Oh!

de d'allavors que cada die hi penso y quan
hi penso ploro y sembla que somio de vegades, fu-
gint del mon: perque, veig professors d'hommes ~~no~~
~~no~~ sense cames, ni brassos, badant mes boques que
fan fredat, y darrera d'ells sempre n'hi veig un
de mes destronat que 'ls altres, sense cara, que per-
cep porta un munt de carn ~~que no~~
~~no~~ del que n' surten, com pedres d'una barrinada
dents que boten en l'ayre, y ~~no~~ ~~no~~ ells
vents de terra ~~que~~ que miren am compacio,
com me mirava el pare aquell die y m' ^{atracen} ~~no~~
aquells ells com un iman y fugen am tots els
esguerrats que pujant amunt, amunt, se per-

den y després amb un soroll que se'm fica
aquí, (pel cap) com tot d'una no se' hon: ~~perquè~~ ^{llavors} la
fressa me despertava ^{veig més que} ~~veig~~ ^{veig} la terra, les
obres, pedres, cals, eynes de treball... tot... tot lo que
ua matar al pare!

Cere // Pobre Rafael! ¿I eres petit ~~avuy~~ avuy?

Rafel // Set anys havia fet... y fins avuy he tin-
gut de guanyarme la vida pitjor que les
besties que per tot se l'acampen y jo no, si no
trouo treball. He fet de tot, menos de lladre
y assesi perquè no sabria matar homes, per-
què al pensar y veure morts aquí, (pel cor) m'
brontolla. He corregut el món sol y sempre
m'he vist despreciat de tot-hom, fins la
terra sembla no m' vulgui portar y per
aixó es que fins avuy jo també he aburrent
al món y als homes y a tot...

Bere // fins avuy dius! -----

Raf // Perque encare no t'habia vist a tu!

Bere // I are -----

Raf // Be l' capatàs y'm pegaria qu' es un ti-
gre y no l' puch nerver, que aquest mati m'
ha pegat ----- pero... es l' capatàs!... el que
m' dona el per que les barbas tenen y la
~~part de la guanyar a guanyar~~ -----

entra al final.

Bere { ; ~~es ell~~... ~~ell~~ qui me parlat?... ~~anunciat~~
~~maligne~~... ~~per ferme ser dolent~~?... i'to pot ser!

! Tué m' passa! Si ho seré de dolent jo... Aquest
noy... Ah! no, no Tomas; no. T'estimo, encare
no teva!... pero... agafa'ls cantis

ESCENA VIII

Met
48

Berena. Andreu per la dreta.

Andrès // I donchs Beresa que feyes, ta mare està
amb omnia molt melòs

tere // Ça hi vaig

Andrès // Però... no estaves sola m'ha semblat. Ho
era l. Rafael amb qui enrethonaves?

tere // (ving de mentir sinó l mata!) Ça, no senyor,
ni era un pobre que demanava feyna y jo
li som dit, que pobre de mi, no ho sabia pas
si ni hi donarien

Andrès // Pels dir!

tere // Ell be s'ha explicat aïss (quin modo de mi-
nar-me.) no per sortir

Andrès // ; I ahon vas?

tere // Ay! ay! ai treuse la mare d'ancies com ja
deuen estar a punt de tirar les bassinordes.

Andrès // ; I fins are has estat a la font?

tere // ço ha vist que l pobre... m'ha des-

Cartas

torment!

Amol = I mont es ell

Terre = Cap a la font se'n ha entornat. (aixis el
salvo) surt per la dreta

ESCELA IX

Oliver

Amolren; designada Tomàs, unrat de correr.

Amol = Dir que no ho era! com si aquets (pels ulls)
no ho haguessen vist. Ja a primer' hora del ma-
ti l'he trobat y... no ho vuy; que (un cap al
tumul) la Teresa... la Teresa... ha de ser per
per mi. entra.

Tom = Això es la via. Si, aquí sera; afadigat.

ve mi ho van dir que habia pujat a servir una
brigada. I peron era la que hi vist a la font,
pro no he pogut correr mes, era tan lluny

seu y s'apunta l' suor.

Quina carrera amb aquest rol tan suent!

~~And~~ // Ah! 'l pobre! Si es bona noya! Debia ser
veritat. Heste, dejen que volin feyna? *Sortint del tinel*

~~Tom~~ // Si que vana si, y correr com ho he fet.

~~And~~ // Home tampoch poden comensar jornal, per que
correr tant.

~~Tom~~ // Es que volia atrapar-la... pero jo era lluny
y ella aqui, y res que no hi he sigut a temps.

~~And~~ // I be, comensaren dema que de treballador
ne faltan. ¿Que saben fer?

~~Tom~~ // ¿Que uny fer?

~~And~~ // ¿Que saben fer? ¿Lo volen feyna?

~~Tom~~ // Jo! Us han enganyat. Si no ho he dit a
ningu.

~~And~~ // Donchs que li dejen a la noya

~~Tom~~ // ¿Lo he enrehonat am cap Vich per veurem
amb ella si, pro...

And = Amb ella?...

Fom = Si amb la Beresa qui es aqui...

And = (Si seria l' que tom m' ha parlat la Panisca)
y tu 4^e dies donchs...

Fom = Tomas Guardia per lo que us pugua con-
venir

And = Oh si!

Fom = He!

And = Que si home! (a n' aquest he de treure el del
~~munt~~ es pitjor que l' Ratel) Si home si...
calbament... volia veure-hos.

Fom = Ella he?... he que m' vol? Si, si ho sa-
bia jo... molt alegre

And = Si, si noy en prova que ja no pensa
en tu. molt surri

Fom = Que! si es meua! Si us estimem d' alla l'hoig
de Barcelona. Que! ja ja ja! Si fins va venir a

casar, y los pares van enganyarla diguentli que
jo'm volia casar amb un altre y tot era menti-
da que m van fer dormir no se com y van
portarme lluny en una tartana, mes com jo,
volia a la Teresa, vaig escapar-me per cercarla
encare que fos a l'altra part de mar y ho he
fet fins que l'he trobada per dirli que jo no
tinc la culpa de res, que jo no sochi casar
d'enganyarla, porque tinc cor y penso...

And: Doncs t'has equivocat may! O no es la
que busques?

Jom: Si de lluny l'he vista, y l'he coneguda
home... Si la porto encarnada... y al
amarren ella sembla que m fugi un tros de
mi.

And: Queis pitjar per tu porque no pots pen-
sarhi.

Fom: Ja saben qui heu dit?

And: Un altre l'estima

Fom: No pot ser, Ja Teresa no es aquí!

And: Ho es! vol a un altre...

Fom: I no m'indiquen qui es el miserable que me la roba?

And: Ho es un miserable com tu, sinó un que amb nos diners pot fer la ditxosa

Fom: Ah! diguem-ho... perquè jo pugui matarlo

And: Si tanmateix podries

Fom: Que no podria... ah! si per ella, no al que me la roba sinó a tots quants ho intentessen

And: Series tonto donchs, per una dona que ja no pots pensar-hi

Fom: Per això haurien d'enterrar-me fons, molt fons, mes fons que l'estimació que jo guardo per ella... perquè m'he d'aquí dintre y no se

l' en treu sinó arreuantme el cor y per arrian.
carmel primer aquestes mans trosejarant les en-
tranyes de quants ho intentin... se treu uns papers.

Benin mireu, que despres d'haverla deixada
ella me va escriure y diu que m'estima y jo
vaig contestarli explicantli tot pro, com no sa-
bia hon era, encare guardo la resposta...

Vos somieu vaja, no pot ser. Si m'ho jura

Andr= Se veu qui ets jove que crequis amb juraments
de dones...

Fom= Donchs parlen Cristo! qui es ell

Andr= Jo

Fom= Vos! vos! ... pro... i voleu fer me ~~marxi~~

~~marxi~~! perdre la rahó.

Andr= Seo que uny es que marxis pel camí que has
vingut

Fom= Vos! que jo marxis! (aquest home es botx!)

And // Deixeu passar.
Enrroera!

Hom // El camí es de tots. Jo no reculo

And // Heira que f'esmicolo!

Hom // Si podien ferho que també se defensar-me, perquè
l'foch mateix que tinc per ella, devant vostre se'm
torna malicia y us veuho tan com a si ella estimo

And // Donchs te ~~l'agafa~~

Hom // Ayo oh!

And // Si, defensat

Hom // Oh!

And // Lo la neurás mes, la uny per mi, es meua!

reinta.

Hom // L'achre...

And // Se menja les cartes d'ella

Hom // Oh! me ma... ten...

va per la dreta

Deturantlo

Le tindrant ja de les mans

Si dona una bofetada

Si hi tira sobre

l'agafa pel coll

Atorgantre

Se hi para per la boca

am sabria.

Andr
fom
Andr

Si crida (que son fonsos els meus)

Se... res... ra...

Res, cridava del altre mon

y di aquí... que en Rapel ho sigut l'
últim d'entrari...

Seo rebut uora l'funel
y li apafa el cap amb
una pedra.

Ja 'l tinc fora. No sabia aquest lo que
son gelos.

Recull les cartes y 's uen
ranch e les mans

Sang... va! es poca. L'aygua ho rentará
Ah! que costa poch matar un home!

Antis per l'esquerre.

Bot
Hemel

ESCENA X

Rapel. Anton Manelot y Andreu y
els demes treballadors gran s'indigni

Veu de dintre el túnel = Preparar-se! Foch va!

" " " " = Fora tot-hom del túnel. Va foch

Rafel = Jo no serveixo per encendre; al veure les metges
me semblen els ulls del pare.. enropega amb el mort

! Qu' es axó?

! Ha somch!

! Un home mort! oh! I no es de la brigada!

! Veniu! Tots aquí! Aquí tots!

Veu de dintre el túnel = foch va! Aparatar-se!

Raf = Veniu! tots! tots!

Veu de dintre el túnel = Aparatar-se! Foch!

Raf = Afanyense! Inj us afanyen!

Ant = ! Qu' es axó!

Man = ! Un mort!

y can. al caure toca la
pedra am que and ha
xafat el cap de Tom y ja
no la reb dexar mes.

Pereullo
Tot los nens

Raf //

Que us 'l foch!

! Ah! ja 'ls veiq; la

se sent una barrinada.

surten corrent

~~per fero~~ ^{vicio} ~~de la engrunada~~ ^{meua}

Pert els sentits. Anton el
reste.

Ant //

Que tens?

Man //

! Es foraster

Mirant el mort. Tot lo
quayten es peruerats.

Ant //

! Pas brut de sang!

Raf //

Ja 'ls veiq, ja

Man //

! Que has sigut tu!

UNA BARRINADA

Raf //

Ja hi era... si y passen... sens ells

~~Man~~

y 'm cridem... ay!

Man //

! Que hi ha?

DOS BARRINADES

Man //

! Ah! mort

Raf //

! J... volen... depressa...

Andrès // Com ho estat aipò
Antoni // ... vingia sab res
Manel // Aquest ho criolat

per Rafel.

UNA BARRINADA

Andrès // Eü ... Si encare te la pedra!

Manel // Ell ho deu haber vist. El mort es calent!

TRES BARRINADES

Lola ♀

ESCENA XI

Les matesos y Berera de la dreta.

Fere // ~~Que no venim~~ Gué es! un mort! i hi acosta.

Rafel // 'Ore! 'are! ...

compañia
buena

Andrès // (Flam de dona)

Fere // Ah! Es ell ... es ell ... El famós! l'abrana

Andrès // Berera!

CUATRE BARRINADES

Zots // Gué!

Jerem //

About' ~~Tomás~~ Tomás!
Diquen qui es? qui!

¡El petoneja!
aparente resulta
semejante a Rafael

And //

Hira
En Rafael!

Fere //

Tots //

Raf //

Ant //

Fere //

And //

¡Si!
Jo ... no ... no ... pen
Parla!
Diras!
¡Eh! ha sigut!

Rafel //

Ferera //

And //

Rafel //

So no ... ay! ay! la
Tomás meu!
Portento. So l' deuen!
La fressa, si; ¡aquella fressa!
auran tots!

CINCH BARRINADES

La fressa Ja la sento...
Torna a abraçar-lo.

¡Are! are!
Van explotant barrina-
des requides y van breyant a Rafael

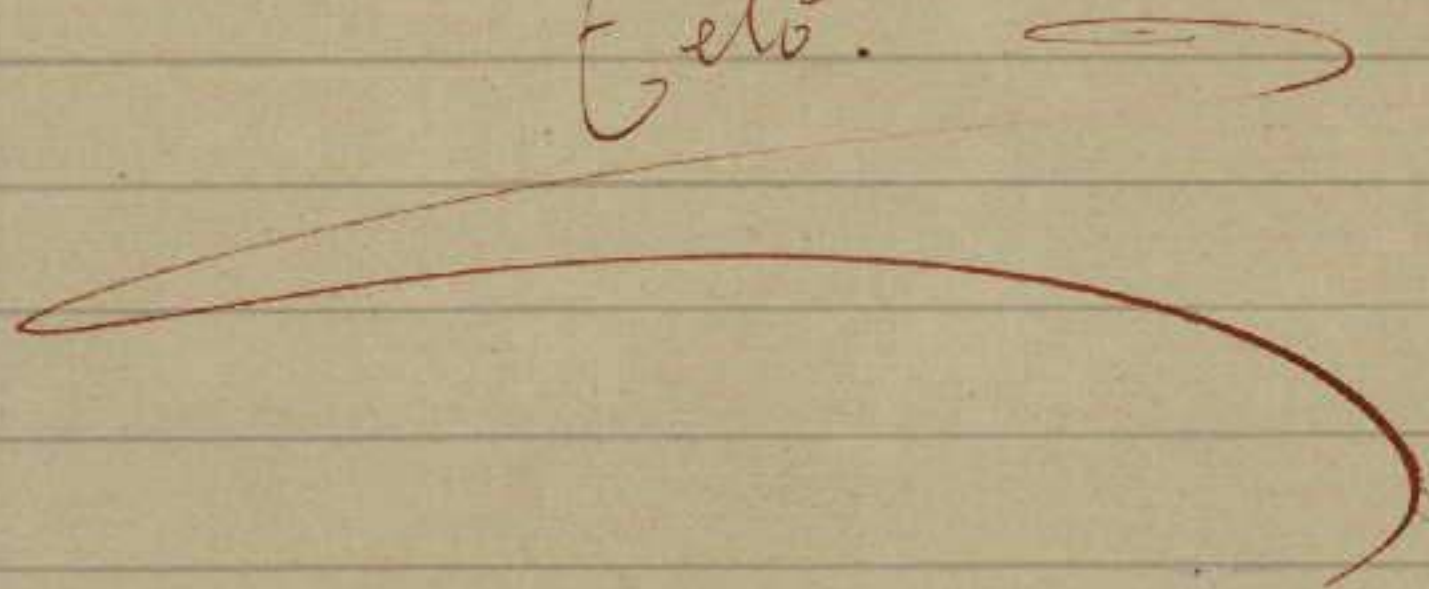

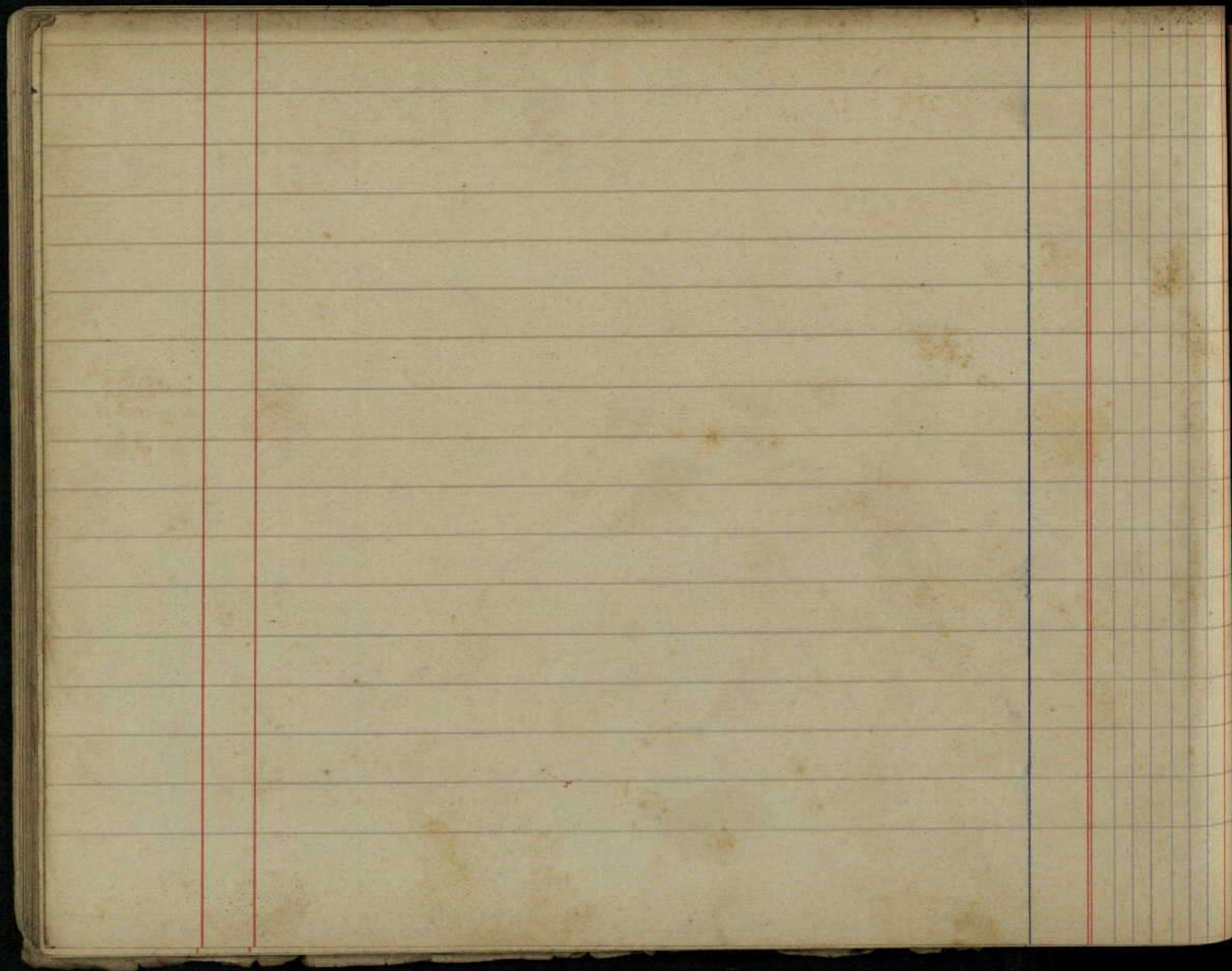
Si mira ah! els ulls del pare! Pare! pare!
pare! ----- ! ja! ja! ja! ja! ja!

Riu y plora com un orat.

Ferera no s'obra de uena el Tomàs, Andreu la Mirarà y riu-
rà. Los demes marxau mentre Rafael se desespera. No han de ce-
sar les llorinades fins traigat lo teló

El teló.

Planos

ACTE 2°

banch de cantis

cuorra plalati

Interior d'una barraca de treballadors. Porta al fora.
Esquerra: fessant la paret del fonsce, uns fogons, Porta del
quarto de les dones, y altre a primer terme que dona a
la cuodra. Dreta: arimat a la paret del fonsce un armari
ple de sira, en lo recó un barril de pólvora, mes avall una
portaque dona al quarto de la brigada y a primer
terme la porta del quarto del Sr Andrew. Una taula
llarga, dos banchs, algunes cadires. Lynes de cuyna, canti
un cor lotelles y picls, parpals, apades etc.

ESCENA I.

Met. ^{remolles}
Panti

Andrew estudiant un plan que tindria estes de-
nant la taula: Anton dret davant d'ell.

Ant. Si tinguerem tres o quatre homes mes amb ben frochs

dies seriem a l'altra part, perquè casi se sent
lo retruch. Per aïo n'he tret dos dels que feyen
volta y'ls he fet anar allà y aïis, are tots
foreden. Si no n'hi provo mes, es porque no s'
entendrien.

And // Es lo que vové, que s' travessi com mes
aviat mellor porque quan juigi 'l contrabista
vegi que s' fa feyna. Ja massa temps que
dura aïo.

Ant // Com s' han hagut de tirar tantes bassi-
nades! Tot es penya viva! Si no n' havia
foradat cap de tan enrevessat

And // Ja ho veig, no hi ha mes remey. T'el Ratel
torna ja?

Ant // Aixis ho escriu qu' avuy arriba. Ens fa-
rà prou servey are. T's veu que 'l pobre si-

tot no'n sabia res d'allò perquè algom' hauria dit. Jo ho degué ser ell no, sino que res, la casualitat de portar ~~el~~ y ensapegarhi.

And // Deuen que s'havia format boix!

Ant // Be'n parlaven, pero es'l seu caracter; sempre ho signat aixis desde la mort del seu pare y amb el sust que degué tenir al veure'l format, se li ha empsitjorat la malaltia. Aquella mort ho signat sempre un misteri que no he compris may y natja el Rafael semblava massa bon ninyo per ~~ser~~ ^{atrevirse} ab ~~un~~ ^{ais} ~~home~~ un home.

And // Si ha foms de misteris al mon que l'home mes bo cou un die o altre d'altres may se descobrien

Ant // Es veritat pero el Rafael.....

And // Be ^{deuen} ~~deuen~~ ^{embro!} ~~embro!~~ en havent dinat arribare a veure allò.

Ant // fins a despres donques

Andr //

E apen ve les barrinades!

Ant //

Ja ho fem ja, no salta res are. marica

a francisca qu'entra amb
un cor ple de roba.

B. G.
cove

Pallardi

Francisca s'acosta l'hora!

durt pel forro

fran //

Vineu desseguida que ja es cist!

ESCENA II

Andreu. Francisca; deia l'cove.

fran //

Ja un die tan remarc que s'ha apegat
desseguida la roba. Ais costes tan poch de
rentarla com d'apugarla, que l'embruten
d'una manera amb el suó. ¡Ay! quina color
fa.

Andr //

Es un die aparratit avuy.

Andr

Holt

Joan

Perge pura! si no s'explica!

Andr

Ben clà fent venir a la Teresa!

Joan

Ah! ja!

Andr

Li Francisca, perquè... volen que us sigui
franch? a la Teresa l'estimo ^{*com un boia} y voldria casar-
mipi!

Joan

Vatja que m'faria riure P. Ja ho he
dit qu'estava de blaga! Vatja de Sr An-
dreu.

La cap als fogons y comença
a omplir un cistell de
plats y tot lo necessari
per un dinar y anirà
fent mentres dura l'escena.

Andr

Francisca, us juro que parlo amb serie.

tot. I no estare bé, fins que la Teresa sigui meua,
fins que m'hi cari, m'entenen? I no mes de pensar
que això no pugni ser, me venen ganes de fer
enarbolat el tunel amb jo a dintre, perquè m'
fassi miques y no's trovi rastre de mi per mes que
l'cerquini. Ja veuen. De nits no dormo pensant
amb ella y si 'ls ulls se'm acloquen la gornio y
m' desporto mes cansat que si hagues ~~travessat~~
~~el~~ el jornal de quatre homes tot Francisca demostaria certa
alegria.

Digueu-li vos Francisca y si m' vol, me tornaren
l'alegria; ara no visch amb tranquil·litat
Joan // ¿Que vol que fassi jo, san cristià? Que vol
que li digui a la meua filla? Si no fos lo
que 't desitja... jo no gosaria pas tornar-li
la resposta y si ho fos...

Andr //

¿Qué Francisca?

fran //

Oh! que jo no li trencaré pas la voluntat a la meua filla! Deu m'en guardi! Ave menos que may! ¡pobrica! Desde la mort del to- más que no es la mateixa y tan que hi ha- via estat de malalta. la meua filla!

Andr //

~~Ave per superricca l'ave...~~

fran //

~~Pare...~~

Andr //

¿ que no n'han tret res en clà de la mort en Rafael amb les seves mames no ha pogut de- clarar may y ave l' poseu en llibertat, jo crech per boig. ¿ alguna cosa hauria de dir. Fou l' primer de criolar, el mort era calent, - - -

fran //

Pero el Rafael no semblava capàs d'estrangular un home. Pobre Tomas! Mal hora va tenir a vindre. Sempre vaig pensar-m'ho que

tornaria y ell no ho haques fet encara.

And // Ja s'heu que l'estimava.

Jean // I mes ella a n'ell. Per això dubto que vulgui
may mes a cap home

And // Mes si ella pensa, no deixara de veure qu'ell
no va cumplir

Jean // I mi sab com va amar allo. El cas es qu'ell
tornava...

And // I punde s^{va} matar ell! molt nervios

Jean // ~~Estava segurament per trobar alguna~~ Pobre picot!
qui l'va matar no te perdó de Deu!

Una barrinada lluny

Ay! mi en vaig, que ja les firen.

And // Ja som a mitj-die!

Jean // Les timels mes ficades al cap, les barrinades!

Dues barrinades lluny

Anel //

Alcans no n'hanren sentit sentit com jo.

Eres barrinades lluny

Juan //

Be m'en vaig!

afata el castell y dos porrom

Anel //

! Que ... li direu a la Beresa!

Juan //

! Ore vindrà home ... y ... li servirà el dinar
(veyan si li diu) apart y mutis per la
part del fore.

Escena III

Andrew, reb, captivat.

Anel //

! Que vindrà! ~~Per què m'heu captivat!~~

~~per fer-me deia~~ ~~que~~ quan me trovo de-
van d'ella me torno com ~~un~~ ^{un} men! ~~per què m'heu captivat!~~

que si ~~no~~ ^{solo} ~~no~~ ~~no~~ ~~no~~ parlar! Jo! ... que per ella vaig ma-
tir al altre y mataria a tots quants se ho
miren ... ! Jo! que per ella de poch porto

al Rafael a preseri y no li he pogut dir perquè el pobre es lo que diuen tots! mami bon may y d'allo n'era mami innocent... ; quedarme sense forces... quan se devant d'ella, quan si jo volgués... ; o pogués, que no fuch, no, perquè deu costar més, quan el cor es negre, parlar de dolceses amb una dona... que matar un home...

É tan poch que va costar matarlo... y are tan y tan que triga a fugirme ^{de} la memoria... no vol amarten, no, y m'aida... m'aida desde

~~///~~ Una barrinada lluny
l'alte mon, ... y se m'emporta com la serp al
aurell:...

~~///~~ Una barrinada lluny
Si l'mata a un home, s'acaba tot allà hon queda estirat... pro, no s'acaba tot allà no, i ni el

mort s. hi queda, que ~~l'una~~ segueix arrossegant-se
com un mal-ferit y m' estira de pertot y en les
mits es quan se venja, ... llavors es quan m'

Tres barrinades lluny
monega les entranyes com un cranc, quan no
m' deixa reposar, ~~perquè no demana~~ ^{demana tant} comptes per-
què vol la sang vessada, la vida robada y
jo no li puch donar que cent que n' tingues
de vides, cent aniria arrencantlas-hi d' una a
una ~~de mort~~ ^{a n' ella} y als vius que volguessen per-
dreu a n' ella... Per mes que estigui, el

Dues barrinades lluny
mon permi are es negre com una tempestat e-
terna y com mes sol fa mes sufreixo que 'ls rayts
crenants me semblen petons del mort qui ago-
nitra y m' enceneh com si estes ple de diners.

mita

¡Ella! ¡gorraré parlar-li!

De senten parol.

¡Ay Lola

ESCENA IV

Andreu: Berxa amb uns cançons.

Feres: ¡Ay! cada viatge m' deixa cruciat!

Deixa 'l cançons

Perque hi vas tan depressa!

Andreu
Feres

La feyna s'ho porta. ¿Veus? encare he anat massa a pleret, jo m'creya que t'ja dinava y som sols la mare li ha posat la taula

Tran mes estovaller del ar-
marí y les gorra a la taula

Andreu: No t'embolis per aixó. Si no dino a un hora o fare a un altre...

Feres: Jo yo que res mes li havia encarregat.

Andr

É en deu haber descampat
la dona!

Pora culleres ganivet y
tovalló

Fere

Pobra mare! res, se fa nella!

Pora plats y estalvis

Andr

Sort que li puja un glori rebut!

Fere

Com diu?

Andr

Gué aviat la podras ajudar en tot y li
feras la vergonya

Fere

Ta ho crech. com so tan forta!

Agafa una sopera
del armari, e li tira
l'escudella y la diu a taula

Andr

E hi tornaras aqui,

~~parar~~ ~~manans~~

Provaras bona

y seras mes guayssa de lo que ets ara, y aieo
que ho ets forsa, molt!

Fere

Lo Andrew, que m'fara riure!

And

Lo que tens de fer pera restablirte del tot, es no enydarte de certes coses

Perantre l'tocalló

Fere

Qué diu?

And

Allo que s'fa... el pensar massa perjudica
nabes?

De servir y menja

Fere

¿I qui l'atura al penament?

And

¿Qui sab!

Fere

Si sempre haig de pensar lo mateix!

And

Amb el Tomas; ou?

Fere

El ~~amunt~~ m'ampria ^{l'anima} ~~una pura sensibla~~

And

~~Amunt amunt~~!

Fere

Perme! ...

And

Tanis, ~~colapso~~ ~~de~~ ~~fer~~ ~~al~~ ~~me~~. Si no

m'treuras res de plorar sempre! Per mes que

ulquesses no tindries llàgrimes.

Fere //

serviront les mares. Perque ploro sola
y me les bech per tornarles a plorar, sempre...
sempre per ell.

Anel //

Hay una afecció dura tota la vida y
menos, faltant qui l'alimenti. Desenganyet.
I per aixó com mes aviat se tren de la memo-
ria, mes s'hi guanya... y despres que... el
homes... ne trovaras tants com vulguis...

Fere //

¡Com el Tomás!...

trau la rapera y pro-
sa la carn d'olla.
cambia el plat y diu el
porro.

Anel //

Fere //

¡I d'altres que t'estimarant mes també!
¡Jo no penso pas aixís.

Amof = No's va pas morir l'amar amb ell!

Fere = Pro...

Amof = Juan te va deixar prova que no t'ho lia com tu creus?

Fere = És un engany aïó!

Amof = Com ho sabs

Recebós

Fere = No' ho penso, perquè ell venia y venia per dir-me que m'estimava... Que que punde han-riem sigut felissos (plora). Malherit qui l'ua matar! No pot ser que tingues cor... per si cas el portava de ferro.

Amof = (Lo'n tramrem pas res aeny) apart

Fere = Trimpá un home axis, ni una fira s'hi entreté y aïó que les feres tenen l'cor de lo que son.

Andreu acaba de menjar y Fere va treure la taula.

Amol

(I tants mesos que dura)

apart

Bona

Escena V.

Andreu, Berena y Rafael que be conversat. pel foro

Rafel

• Bones tardes!

Berena

! En Rafael!

surpresa.

Rafel

! Albe negadori jo!

Amol

• No fa molt l'Anton m'ho deixa que tor-
noves.

Rafel

Si, esto que habia de fer.

Berena

• Pero estas groch! Sen

• Si allarga una castira
sen.

Rafel

Es de la fatiga!

Amol

• Has arribat are?

Rafel

• Tot just y m'hom dit els treballadors que
dimaven y som pensat...

Berena

• ¿Tols pendre alguna cosa?

Raf
Anols

Gracias, he begut omb els de la brigada.
I donchs!...

Raf

Si, que al ultim hom vist que jo no hi
tenia res a veure y m'hom deixat anar. Com
no ho vaig ser jo!

Jose

Pobre Rofel! y jo que ho vaig creure! puo
al saber que tornaves vaig estar tota contenta

Raf

~~Exagerava sabia la rana tanta que no vaig~~
~~ment, no n sabia de matar un home~~
~~ment, no n sabia de matar homes. Per~~
que ho havia de fer jo! I ara me deyen hoig
y vech que m'hi havien fet tornar de hoig
i Guina gent aquells jutges! Sempre mes
m' en recordare! I quina manera de tractar
me y ~~la feren en castells~~ perquè no ho en-
tendies y ~~perquessent~~ ^{quina} ~~desse~~ mes fastichs; que
me ~~a~~ deyen! y tot perquè no podia decla-

...nar qui va matar al Tomas. ; Com si ho ha-
gues de saber jo, que no mes vaig ensope-
garhi y tocar la roca de aquella pedra y
sentir la pressa, que l'he sentida un mes seguint
veient...

Andr: ; Qui?

Estiditis molt l'Andreu
en aquesta escena.

Rafel: Als esguerrats de sempre y fins un die
també hi era el Tomas i ni ho penso perquè
dunyar el cos encer y el cap triapat y perseguia
a un home...

Andr: ; Qui?

Rafel: ; Conta!

Rafel: Un home que a mi va semblarme alt
molt alt y en Tomas (l') mossegava les

~~Y~~ y l'home l'afegava ~~fasta~~ ~~marxava~~
~~Y~~ y cridaven els dos com feres salvatgines
y en tornar ^{deya} ~~l'home~~ l'estimo.

Jere
Rafel
-oh!
y l'home, estomgulantlo, no; bramava
escumejant de rabia y amb desenfrenada
furia = es per mi, la uny " me la quedo...
(Selam!)

And
Rafel
I aieis rodolant entre pedres, desesperats
com si se'ls emportés un oratge, febreros,
en esbrogerrada corredissa, amb imprecacions in-
fernals, los vaig perdre de vista ~~per sempre~~
~~Y~~ y vaig veure els ulls del
pare mes vius ~~que mai~~ que mai y dessegui-
da la frena va augmentar horriblement y jo

no volia sentir-la, pro ~~essa~~ ^{escutei} ~~passar~~ ~~grava~~ y ~~porta~~;
m'ajordava, com si ~~arabais~~ el man ple d'es-
ploris y eren les barrinades d'aquell die qu'en-
care m'atenyien y semblava que m'sortissen
del cor.

gere =
Raf =

Pobre Tomas!
I aieo vaig contarlo als ^{plora} jutges y ls ma-
lents se'n van riure y jo m'hoavia bofete-
jat perque vaig dirshi. Ves si son coses de
riure els meus mals!

gere =

(No puch mirar-lo)

(Les llagrimas se'n aju-
quen veient-lo perque sem-
bla foch)

Entra l'home a la prime-
ra porta de la dreta sens
que Rafel no vegi.
apart.

And =

I no l'has conegut; esclai! al home

Raf = So, perquè may mes l'he vist; sinó, si que
l'he coneguda ara y si l'negés te diria = aquest
es el que porta el malruïner a tu y a mi, aquest
es el que no matar al Tomàs y l'que m'ha
fet anar a la presó.

Moentres diu així se girarà
per dir-ho a Teresa y com
no la veurà donarà la vol-
ta a la cochera de manera
que el bras que signi se-
nyali a Andreu.
apart.

Andr = (Aquest xicot no m'agrada)
Raf = Si que ho faria si, Andreu, perquè a mi
m'ha fet molt mal.

est veient a Teresa se gira ab Andreu.

Andr. Els que t'en hem fet hem sigut els jutges
donantte llibertat perquè allà et mantenien

Raf. ¿Que no ho faig treballant?

And. Si's te feyna si

Raf. ¿I donchs?

And. És que aquí no hi ha treball per tu ara.

Raf. Com?

And. ¿Que t'en hauras d'entornar!

Raf. ¿No deuen els companys que m'esperaven?

And. Sí, per dirte això.

Raf. Però si falta gent!

Se va acolorant

And. És que falta son diners. De gent ne
sobra. (comensant per tu)

Raf. Andreu! això es un misteri.

And. És lo que et dich y prou.

Raf. És, que el Anton us demana tre.

ualladors, com mes ne tinguéneu mes en empleyeriu
y are'm despatxen sens mes ni mes al joch de
la feyna, quan se que necessiten gent.

And: I be; que no puch fer ja aquí, lo que'm
donaqui la goma? Po veu l'amo de tots y no
no puch despatxar al moment? L'amo pot fer
y desfer com li plagui y el treballador te de
callar perquè encare' gracies que se'l mantingui

Raf: Pero el treballador te el dret de demanar pa
non sab que n'hi ha ^{desobres} y si no se li
dona...

oxecantre

And: Gué?

Raf: Ja que'l portin a la presó perquè'l man-
tinguin...

And: ¡O al pal!

Raf: Seria millor que hi acabessem tots, quan

Jolaze troben amos com vos. (cridant) ¡Feresa! ¡Feresa!
Andrés // 10 ¿Que li vols?

Feresa // ¿Qui crida?
Rafel // Feresa! a Déu. Loch despatxat perque
sibro.

Feresa // ¿E en vas d-aquí?

Rafel // Oupis no volen! (quina rabia tinc!) Pude
faig nosa!

Feresa // No... que no t'en pots amar
a Déu!

Feresa // Sr Andrew, no el deixi marxar
Andrés // Ave mes que may; fora!

Rafel // Si, si...
marxa pel foro.
Feresa quedará atemada

Escena VI

Andrew - Feresa.

¿Perquè l'ha despatxat? Andreu passejantse

Perquè no l'hi donen de menester.

Pobre Rafel!

¿Tan d'interès per ell, ja en ~~causa~~ ^{estranys}.

Però si no té treball qui sab lo que farà

que vols que fassi res, si es un somniador

Pot morir de fam y n' seria la causa. pot
pensar a robar y n' hauria fet un lladre...

Però Teresa si no l'hi donen de menester! molt melós
Vols que mantingui un home que després el
contratista m' retraurà?

Pel jornal del Rafel no s'arruïnava l'
empresa.

Moare de Deu! Teresa, si tu no sabs com ho
aigo!... Vens? per tu si que n' hi hauria de
feyna, per tu jo despatxaria als demés y si fos

possible te donaria el jornal de tots y si con-
muntallos Se sent cridorta lluny
vingués fins la vida te donaria a tu per-
que tu ho merexes tot, perque ho vales - per-
que

Feresa //
Onnel //

Hare! Inim crits!
Don ells que contem. Escolta Feresa, si
jo t dignés are. mira; depaho correr tot,
tot, no pensis en res y

Sore //

No, que son crits de rabia...

Es crits sacosten.
Va a la porta.

And //

Deixo. Si juguen! I des pres te poses
la meua fortuna a les mans y te la
donués tota, tota... perque jo...

Una pedra toca la porta.

Jeres: ¡Ay! pedres!

Escena VII

Pallardo

Andreu; Teresa y Francisca qui
entra corrents tencant la porta.

8

Jeres: Verge Santa! Corri de Andreu!

Franc: ¿Qué hi ha mare!

And: ¿Qui es!

Jeres: Els treballadors - ay! venen enfartolats...

amb uns crits! Sent? ni semblen ells.

Franc: ¿Qué volen?

Els crits augmenten

Jeres: ¿Qué n'ha fet treballi! L'han enfadat perquè

l'ha despatpat sense raó y avé...

And: Ira de Deu! que sempre vulguin manar

ells! Ho alchits ~~pedres!~~

Mes crits y truchs a la porta

Jeres: ¿diguils? si que si!

Joan //	El mataront?	
Andr //	A mi? / son pochs encare! y miserables!	
Vers de fora //	~~Obren! Obren!~~ ~~Obren! Obren!~~	truch a la porta
Jere //	~~Obren!~~	
Andr //	~~¡Que ja mori, que mori ja!~~ ~~¡Si!~~ donchs	
	Esperet rassa malehida!	Entra al seu quarto.
Jere //	¡Sr Andreu!	Seguintlo fins a la porta
Vers de fora //	Obren! ~~Obren!~~ ~~que mori el burgés!~~	
Joan //	¡Reyna! Santissima!	Benchs y outo a fora.
		Teresa y Francisca corre-
		nant esiarades, tencant
		portes.
Andr //	¡Obren! Si, obren la porta.	
		Just amb un revolver.
Jere //	¡No!	¡Vol pendrel!
Andr //	¡A fora! ¡In'entrin!	

Se a porta can a troncos y en-
tren tots els treballadors.

Escena VIII

Andreu; Teresa Francisco y'ls treballadors
n'entren la meytat y'ls demés queden
a la porta cridant. Rafael davant y Napoleot.

Borra
Ballant
Cyrus
Bello
como

! Ah! fúgi!

! Que volen!

~~! Que mori! que mori!~~

~~! Ah!~~

! Volem que'l Rafael treballi!

! Si, si; aixó que treballi!

Donchs no será Ananna

Que mori! que mori! Teresa pren l'arma a

Perque sou uns lladres! Andreu.

Fere

And

Veu

Fere

Man

Fots

And

Fots

And

Fets //
alguns //
"fere" //
Anel //
Anton //
Anel //
Anton //
Fets //
Manel //

Oh!
mamenlo!

~~El treballador~~ **Deu meu!**

Bu, marxar desseguida! A Roafel.

Primer li ha de donar feyna

¿Nos trambe? - Per Anton.

Jo sempre estich de la part de la rahó.

¿Que treballi!

¿Que treballi l Roafel o queda l obra parada...

¿Ah! oigo ja es massa! Vol embestir.

¿Que vingui!

¿Que mori!

Berena y Joan continuaran a

y tu que in tens la culpa, **Andreu!**

sinó marxés al moment te planto fejo

Anel //
alguns //
atre //
Anel //

Raf= El pare no va tenir temps de pegar-me y... tu
no faries? Aquí no hi toca mes que'l sol que es-
calfa a richs y pobres y dona vida a tot-hom

!Roafel!

Per ses galtes.

!No atendo si no li dona feyna!

!Ja may!

Raf= !Esi la veray! que'l diner que passen per les
nostres mans cremen! Es moneda robada y feta
amb sang de pobres...

!Aieis Roafel!

~~Ja som aquí moralistes~~

Raf= Esi uny viure entre parents de Judes que s'
van vendre a Deu y ells, si Deu tornés l-afecte-
querien

!Se feyna el Roafel o no!

!Eso la veray!

Andrè =

So!

Mom =

! Donchs queda l'obra parada - qui be-
ualli serà un renezat

Rafel =

Un Judes!

Andrè =

Ah!

Fere =

So!

Mal home! Pillo! Malat estranyer

Fots =

~~! Viva la huelga, mori l'apatat.~~

Mom =

~~! Hee tayerat la mesa. A rimer noys!~~

alg =

~~Si, si~~

com marxant, tot

alter =

~~Ala, mori!~~

de fora

~~! Viva la huelga!~~

Rafel =

~~! En faras tornar home.~~

à Andreu!

Andrè =

! Hauiri!

Raf =

! Veur em are qui guanya!

Andreu uel embes-

tirlo mentre Rafael passa
la porta y la tenca am-
rabia. Se sentirà oridoria
encare.

Escena IX

Andreu; Teresa; Francisca

Andr= Ah! estich com una polvora! Aïo! aïo! a
mi? y qui es que ho fa? Una gentota... y hu-
millarme... jo perdre l'autoritat devant d-ells

Franc= Calmis home!

Tere= Tot pot arreglar-se!

Andr= ~~Insensibles, perquè us vergonyeu! Després que~~
~~un los moristeu, veniu-me amb aquestes exigencies~~
Encare que tot se paralisí per una eternitat
ni ell, ni ells, hom de treballar mes aquí

fran =
And =
Fere =
fran =
And =
fran =
Fere =
And =

Francisca!

! Honra Senyor!

Ameglen alguna cosa pel camí que marxo.

A n' aquestes hores

! ahont.

A Gerona a buscar treballadors. Si no de venne qui
no jo.

Esperi demà

! Sei aviliana molt fort.

! No hi far res. Emure que fossen les dotee
indrxaria que t'plano per les obres esta fic-
sat y tenen d'acabar-se. Entra al seu quarto.

ESCENA X

Teresa y Francisca!

fran =
Fere

Guin quiri gany!
Verge Pura!

Joan = Tot pel Rafael. Francisca arregla brenar per Andreu
Jere = Sempre li ha tingut malicia y tan bon mi-
nyó qu'es

Joan = Però aeny semblava un altre. Quina quimera
portava!

Jere = J. fa ve, perquè 'l despatxa.

Joan = Jo penso que tot això esperaque ven que tu
l'apoyes al Rafael; Com que 'l Sr Andreu te vol-
dria

Jere = ¡a mi?

Jere = ¡No t'ha dit res?

Jere = ¡No!

Joan = ¡M'ho penso. Una mare sempre ven mes
enllà

Jere = ¡Ja fe que ---

Joan = ¡No ho esguerraries pas tant!

Fere //
Joan //

Ay mare!
Està be, es senyor ---

látigo

Bridoria a fora.

Fere //
Joan //

Per...
Ja tornen. Es molt rich.

Un truch a la parta

Fere //
And //

~~Mut~~
10

Ay!
Anen fent que res hi valdrà. Solen venir encara.

urt del cuarto am
polaynes trajo de
monta, un látigo.
Va de dret a la cua-
dra.

Joan //
And //

Ja te aipò arreglat
Partenho que vaig a ensenllar el caball.

Bridoria a fora

Soroll de vidre

Vanis tuncos a la porta y men-
tre criden s'ha de sentir ben
marcat lo soroll d'un vidre
que s'treua dins el quarto
del fr Andrew.

Verge Santa!

1^a O encor be... Vainy a dirli que no marx i
cto us escoltaria pas.

Teresa Fomea y Francisca
va a la cuadra am un
paquet. Els crits paren al
trencarse l'vidre.

Escena XI

Teresa: desaguait Rafel amb un ganivet a la ma
y entra per la porta del quarto del fr Andrew.

1ª Pobre Rafel ; i perque sempre finch de pensar

Born
1A

amb ell! Deu meu! ¡Jo no puch més!...

Rafel =

Li al seu quarto, ni aquí!... Almont deu
ser el bretul! oh!

arregla el plat a l'aigua

(entra a pleret)

1ª Jere =

¡Rafel!

(al veure els dos)

Rafel =

¡Xist! ¡Almont es el capatás?

2ª Jere =

Desgraciat! ¡In es això? pel ganivet.

Rafel =

Volia provar si se matar homes!

3ª Jere =

¡Fii! collas! ¡Com t'has tornat?

Rafel =

Com l'escurró quan el pumpen! Almont
es ell?

4ª Jere =

Ha marxat.

Rafel =

¡Jo que havia dit als companys que
fessen el rovell aquí, mentres ~~jo~~, com una
serp he penjat la paret del darrer, de-
xanthi les ungles y carn! y he entrat per

la finestra per matarlo? Ahont es? Dignes!

Fere = A Gerona a buscar treballadors. De patxo
correr. ¡ Que n' faries de matarlo!

Raf = És que als homes dolents un pot ma-
tarlos y ell ^{Ferera}, n' es de dolent, molt que n' es.

Fere = Mes no pots ferho tu encare que signin
malvats. Aieó ho fa el butxi y ls que no
tenen anima y a ^{els} ningú ls pot veurer;
y fins quan hom menjat ^{escolta apo} ellensen les culleres.

Raf = Pro. (faport) Sempre lo matey devant d' ella)

Fere = Oy? que no faras Rafel?

Raf = No m' miris aieis!

Fere = Oy? que no? ^(ell no respon) Oy que no! no!

Rafel = N' has venut... ^{Ferera!} No, no; y quan

ell ^{arribi} ~~venut~~ ... digali que m' unliqui; que m'
torni ~~ni~~ pendre porque jo no vull anar men-
mes d' aqui. Te vull veurer sempre a tu

qui ets bona ... y m'acompanyaves. Be prou que
hore que m'acompanyaves! ~~Per~~ ~~que~~, diguentli tu m'
uoldrà y; mira; ja no li porto malicia ...

llenca l'garniet y sen
uora la tauca.

~~Fera~~ // Aqueis ~~m'acompanyaves~~ Rafael!

acariciantli els cabells
Rafel li agafa les mans

~~Raf~~ // Qui ets bona Teresa! qui ets bona! Si tot-hom
fos com tu, ~~el mon semblaria un jardí y els~~
~~hombres propulsiónes.~~ A ton costat, semblaria
que m'he trobo en aquell temps que tenia al-
gü ~~en~~ la terra que m'estimava, ~~quan~~ encare
no sabia lo qui era el mon, ni coneixia les
amarors que tanca pels pobres orfanets. ...
tu, sembles l'àngel lo que m'he deya l'cape-
llà quan estudiava Doctrina, m'segueix a
tots, perquè riu com ell! que llavors jo

l'romiaava y el veya hermos... avais... com tu...
y am les ales platejades me representava als somnis
de l'infanteria d'aquell temps en que per mi
tot reya! "tot ¡ja! ¡ja! ¡ja!"

Inseñiblement y anira apocant

El sol tot el die, ... la terra a totes hores ... y
el cel die y nit ... ~~perque les estrelles me sembla-~~

~~ven els famols d'una festa de carrer. Les flors
també hi feyen y, sores y marqueri d'eter, queyen
estallades, com la cigala, ^{x una q' fono! reventada} ~~en~~ ~~llullant~~, de tan cantar.~~

... Ditos temps que porques tornari...

Ya ajeuantse.

Tot, tot ~~reya~~ y m donava alegria! Oh! Terera
quines riallades las dels anells, quines rialles
els boscos y'ls prats y les ribes! ... ¡Quines rial-
lades el vent y els nuols y'ls rius que fugien
corp al mar! ... Tot, tot, eren rialles y rialla-

llorades y fins els trous m'ho semblaven y 'ls llamps
loques que l'infern oberia tombe per riuver...
per de les meues des gracies... Ferera...

Estará dret.

¿com que tot reya... jo tombe volia ferho
y... monts y plans ~~meus y collades, estangs!~~
~~y fins~~ la terra tota! semblava retrunyis a les
meues rialles... qu'eren fortes... ja, ja, ja! fortes
molt fortes, ja ja ja! encare mes fortes... com
ho es are mon dolor...

Seu abatut.

Fere //
Rafel //

Rafel, que tents? ... Rafel!

Ouf! que no ho se! Punde si que m torno
leuig perquè tinc ganas de riuver y de plo-
rar y veig que...

Fere //
Rafel //

¿Què veus?

¿Què no puch amar men de l teu costat

perque... hi estich be... y t veig tan bona
que m sembles la mare, que no he conegut
y t estimo com a n' ella... com un fill a
sa mare!...

Ploren tots dos.

Escena XII

Rafel; Teresa; Francisca, de la cuadra.

Ah! y aixo? Tu aquí y ploren?

Jo no!

aiungantse depressa.

Mare!

! Qui teniu?

Res, ja es fora?

Si, ha marxat are.

Qui?

El capatás

Rafel s' aixeca depressa

Juan //

Raf //

Tere //

Juan //

Tere //

Juan //

Raf //

Juan //

Fer^a
Joaⁿ
Raf^e

Lo quidet
¿Qué vols fer?
¿Si no t'eny matar are. Ells el mataront
si no t' salvos... y ~~no~~ ^{uny ferro} ~~francés~~; per tu... Teresa
el salvaré.

Fer^a
Raf^e

¡Rafel!
¿Per tu t' defenso! Sí, per tu...
~~no~~ ^{surt} ~~corrent~~ corrent..

Escena XIII

Teresa y Francisco.

Fer^a
Joaⁿ
Fer^a

¡Diu meu, que passaré!
Perquè ploraven
Ho are! per donenme! Lo ho só de du-
lenta... per... ¡que no só dolenta!
J' are! ¿que t' passa?

Joaⁿ

Feres // L'estimo mare, l'estimo... y... no hi puch
fer mes.

Juan // Al Rafael, tu? Al Rafael tu?

Fere // Si, desde que el vaig veure que diria aixo
a nels seus ulls hi te un foch que m'ombrava
y m'entra fonsament encenquentme el cor per ell
y apunyantme les llarguimes per l'altre...
(transaccio) Oh! no pot ser mare! jo no ho vuy!
jo so bohor! Foch del Tomas! (desespero) Perdo
Deu meu! (pausa) Es que so indigna de tot jo!
Vaig veure el y vaig estimarlo... l'he aburrert
despres dignentli anessi, y l'he tornat estimar
amb febre, amb passio folla, amb un desitj... y
... no m'estima ell aixis no, ~~no~~ que ha dit
com un fill a sa mare, amb amor pur
y jo m'heu d'entre mi mateixa per afeugar
aquesta passio, aquestes veus que de mi ~~surten~~
~~surten~~

y'm atormenten, me morten, more, porque jo
uoldria estimarlo tambe com a un fill, amb
amor de mare y... l' estimo com a home ~~ya de~~
~~quita las cosas cabidas~~...

gran Pobra filla meua! D' aqui ve la mulli-
cia del capatas, porque jo se qui ell te vol.
Pero... mira; me, tots maparant y al Rapel
no'l veuras mes. ~~Entessa aji fondo y no un-~~
~~quis respolarten~~... *yi no puch*

tere Heare! ~~Peron temps li he dut tenent y al~~
~~si no he pogut aguantarlo!~~

gran ~~Los~~ cores del mon ^{filla} ~~que jo tambe uaria~~
~~passarles~~... ~~Si un no s'issa lo que li corre~~

... El capatas es rich... te una posicio...

Pero no puch estimarlo mare!

En Rapel no es res y punde...

tere
gran

ere

9
Tere //

¿Ine?

9
Fran //

Puede sí, va ser ell que va matà al Tomàs

9
Pere //

Moare! no m'atormenten aixiss, que no
va ser el Batel no, no ho vequen may aqó!

9
Fran //

¿Qui sab?

9
Pere //

Moare! callen. No'n parlem mes ¿sentiu?

Moireu; (l'abram) ja estich alegra y tot s'ha
acabat: Esperem lo que vingui y jo no
uny res mes que fer vos felissa, mare
meua (la Vera) teniu, (hi torna) Com ens estimo
mare meua!

Un truch fort a la porta

9
Ser des //

Ven
ou
Met
¿Ine!

9
Andr de fora.

! Abriu!

9
Fran //

! Ell!

9
Pere //

! El Sr Andren!

Andr
Joan
Jere

¡Obrim desseguida!
Pensei ue ferit!

¡Oh!

corra a obrir.

Escena XIV

Met

Jeresa; Francisca y Andres.

¡Don d-hora!

¡Si!

Com es!

Vos, aneu a desguarnir el caball que

no marxo.

¡Que ha pres mal?

¡Al moment!

¡Que deu haber passat? u a la quadra.

Escena XV.

Jeresa y Andres.

Jere
Andr
Jere
Andr

Jere
Andr
Joan

Fere // Vol pendre alguna cosa?
And // No; es molta . . . tenia totes les portes.

Fere // Què ja?
And // Balla!

Fere // Però . . .
And // Balla sent's? calla. Fei' n tens la culpa d-
aïó.

Fere // Jo!
And // Si, tu que seras la causa que jo m
pendi, que les obres no avansin y que
tot s'enfonci.

Fere // Si, jo! . . .
And // Al passar el Pastoral en Roafel, me per-
segua com un gos. - sent's? en Roafel. y crida-
va = no avansi, no passi, = Els treballadors
no son en bloc, deuen haver sabut que
moxaba y passant per la brassera l'es-

perarant a la rebliuoya y li faran el
compte. = Qui t'ho ha dit que marxava, li he
preguntat = Lea Teresa = Com? Ahont? y, aqui
ho respon que li hauries dit. Jo, que si t'odio
es per tu y que si t' despatxo es per no veure el
mes om tu; al sentir qu' ell hauria estat aqui
se'm ha fet un nus al coll y se'm ha posat
una brama als ulls, y no veient res mes
~~que a la Teresa y al Rafael~~, a vosaltres dos,
he girat el capall y, corrents, escapat, com
el liany, no per la por de que'm ma-
tenen, ja que per tu cent vides donaria;
no pels treballadors, sino porque no vuy
mourem mes d'aqui, vuy estar sempre
al teu costat, porque, Teresa, t'estimo, te
li agafa les mans.

~~Veull per mi y ~~avans~~ de perdret, que s'en-
roni el túnel, que quedi sens acabar o el
dia que t'hen hi passiam jo a dintre, que
topi amb un altre y fari estelles y se m
clavin al ~~sas~~, porque no pugui neuret
mes. T'estimo, t'eresca! y voldria fer-te fe-
lissim y per lo que ho, no sacrificare tot.~~

Fere //

And //

Fere //

And //

Oh! No, no!

¿Qué respous?

Moare!

Calla. ja ho se que te l'estimes al Rafael ^{o al fugir:}
per jo he d'impedir-ho y m sabreu no
haber lo mort allá

Fere //

And //

es lo, que he volgut salvarlo!
¿Qué m' es la mort, si tu no m vols?
Puch morir jo, pero avans ¡ay! de quants
s'interporin entre tu y jo.

Fer. = E orman!

And = ! Que! Ells! Ah! Rafael. Ell, ell
ne te la culpa!

Se senten crits lluny
que s'usen acostant.

Fer. = ~~mentada!~~ ; fals!

And = ! E-has valgut d'ell per per drem

Fer. = ~~(Hay infame! Gos de presa!)~~

! Ho!

Pallardo
Borras
108

de la porta de la cua-
dra, tinguen Francisca
y Rafael.

Jam = !! Teresa!

Fer. = !! La mare!

And = !! Calla!

Fer. = !! Deixim!

Raf = !! Digas al Sr Andreu que s'amarzui que
venen per matarlo!

l'agafa

Fer. = !! En Rafael!

Frenalt = !! Que mori! que mori!

Los treballadors de fora:
tuchen a la porta.

Gran	~~Ferera!~~
And	~~Estimam!~~ Ferera meua estimam
Gran	~~Fr Andreu!~~
Rapel	Ferera!
And	~~Ferera meua!~~ ~~Estimam!~~ d-abram
Fere	Socors! Venim!
And	Calla! E e uny! ~~Haleluts ferera!~~

truchis a les dues portes
outs a la del foro

Fere	Hb are!
Gran	= Filia!
And	! Ho im uols? no? no?
Fere	Hbay! primer la mort!
And	Donchs ay de tots!
Fere	! Sue uol fer.
Ferrell	= = ! Firen la porta a terra y matenlo!

Andrés Si, que moriré y tots
Se tren el revolver y sens deya
a Teresa un cap al carril
de pólvora per calarhi foch.

Teresa Oh no, jo sola!

Juan = Teresa!

Rafel = Sr Andres

Andrés Calant foch a la pólvora ho enarbolara-
re tot

Teresa Oh!

~~Teresa! Que moriré el cobert que ha fugit!~~

~~Andrés Veu? are que obrim la porta que des-
truyem la porta y per enterim tots y tots mo-
rirem! Tot! fins a mare~~

~~Teresa Locoss! ells no, jo sola!~~

~~Andrés Si en da, que destruyim! que rebentim!~~

Feres //

~~tota fins to mare.~~

~~Jo la salvaré.~~

~~!!!~~ - Hoay!

Los crits au han de parar.
Feres s-abramara amb
Andreu y li uol pendre
el revolver. Al abramarlo
Feres l-atraurá amb élla
de manera qu-élla queda-
ra de jonolls, ajejerent
al Andreu a quin estrema
ra fort.

Andr //

Feres //

que t-estimo Andreu!

!Ah! que m-escanyes!

!E-estimo, ~~que~~ t-estimo. ~~Si tot era tro-~~

~~ma ja ja ja ja... no no si je je je...~~

Andr //

No antegras me mates

tere //
And //
tere //
And //
tere //

Jo teva, ben teva, teva!

Ah! aieis, aieis, Teresa; aieo uny, aieo

Estimo!

Heva? - Al fi? al fi meva?

Si, teva per sempre!

branen els dos a terra.

Ell al cim. Ella el te fort

yl hi pren l'arma que
llena

And //
ter //
And //
tera

~~Ah! aieis, aieis, Teresa; aieo uny, aieo~~

~~Estimo!~~

Te, te, te!

My! besa, besa!

la besa foll.

am fastich

con la porta de la

enadera. y despres

la del foro.

Escena XVI.

Andreu; Teresa: Francisca Ratel y tots els treballadors

Filla meua!

! Oh!

! Mare! ... per salvarvos!

! Tots dos!

! Ja' ja' ja' ... meua! ... Ben meua!!!

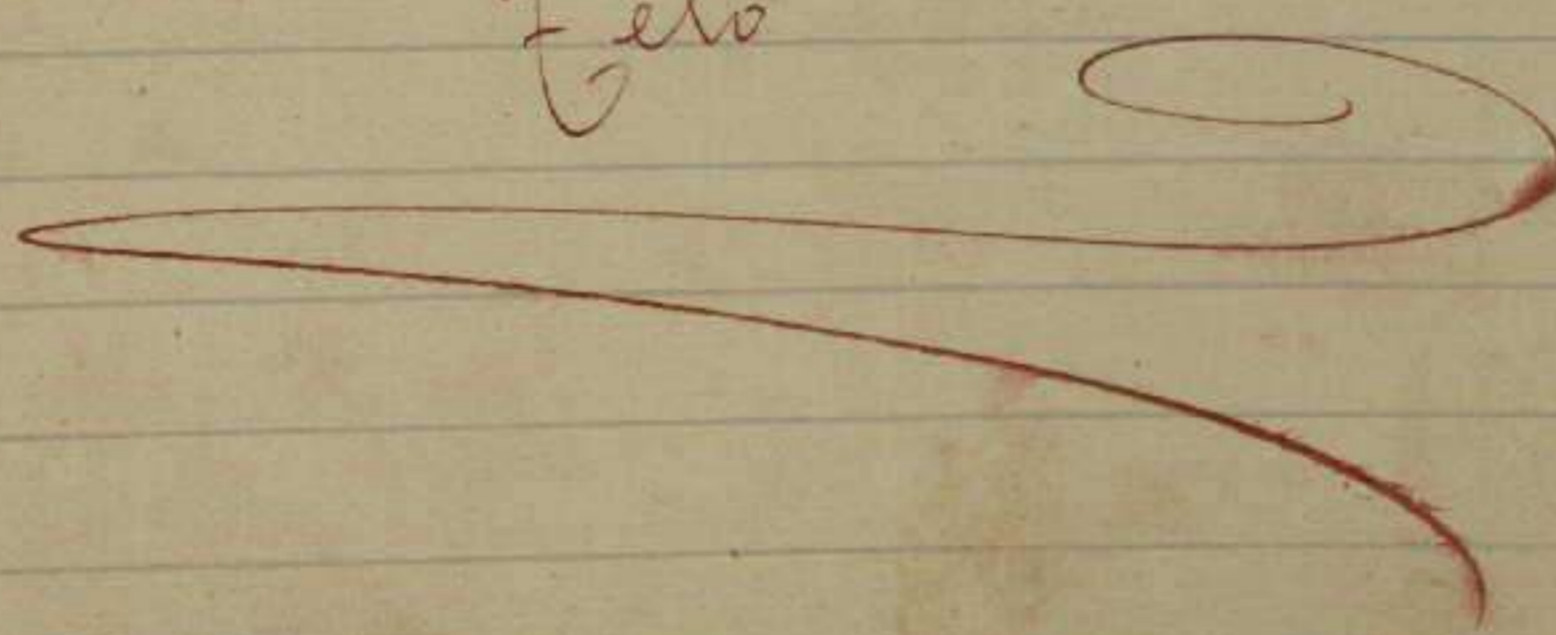
~~Ratel y to~~

La lleva am follia ella forceja
per aixecarse.

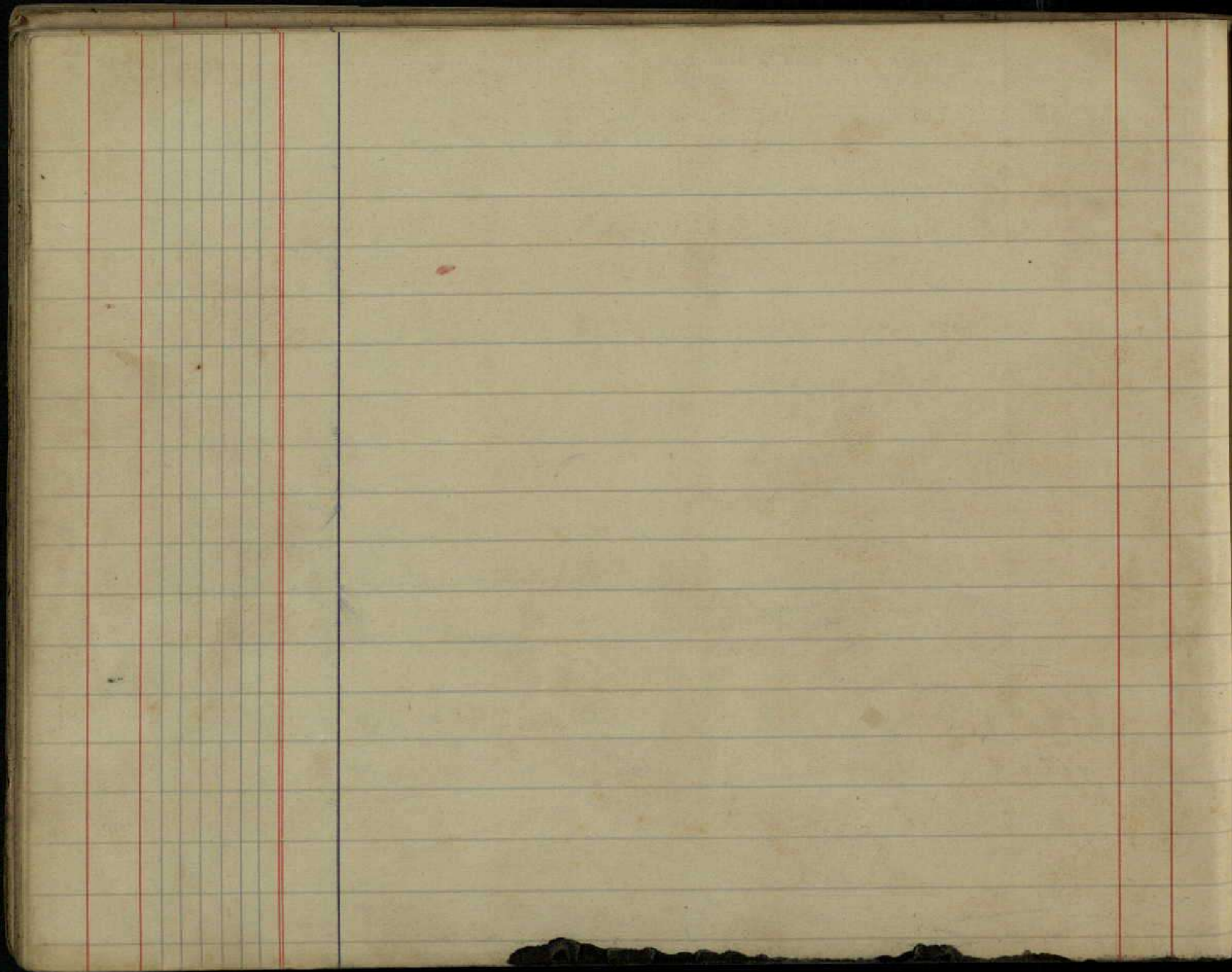
~~Ben meua!~~

~~Ja he guanyat!!~~

Feló

Andreu =
Teresa =
Francisca =
Ratel =
Andreu =

Buller
Aubio

Guillem Perello

Picots
Palau

ACTE 3er

a l'altra part de montanya. Treballen a la dreta, el túnel
estarà a punt de travessar; un camí, ~~conduirà~~ pujant per:
la montanya, a l'altra part, al costat del camí una font:
pilons de fapines.

ESCENA I

Manelot, Anton, Belluquet, Che, treballant
amb picots, al acabar el teló canten.

fots //

A la reina de la presó
no n'hi entra sinó un plat;
de porrons no n'hi entren gayres
de porrons no n'hi entren gayres;
de porrons no n'hi entren gayres,
perquè no n'hi porten cap!

Cantar y treballar, no dona pas mara.

Tot ho vob estabiar tu!

Fa com el Sr Andrew, aquest, que per no

Belu //

Man //

Ant //

haber de pagar dos tibelis : se casa l' marta

die que travessem y aies amb un ne surt; el
del tuncel y el de la boda.

Bellu// I si no es el de la boda, ni el del tuncel.
Che// Ca! Si està mes cojuy l'home pensant
que dema s'casa! Sembla un quant. Encare
que no trevallessen no us diria res!

Man// Ell si que no ha ben trovat. Fots els
pillots tenen sort!

Bellu// Com que si no es el Batel no s'casaria.
Ant// Si nosaltres trevallariem.

Man// Perque seria mort, que aquella nit l'
estripo.

Bellu// I jo!...

Che// I si no es el trebncio que per casualitat
va mirar pel pany y va veurer com arreglava

el caball, ni mort, ni carat, lo tindriem.

Bellu = Si no fos que no crech al Roafel capás d'
una cosa semblant, pensaria que alló va
ser fet a posta.....

Man = Pudei la Teresa... li va dir...

Ant = Ca.

Man = I es que no saben de que son capanes les
dones.

Ant = He sigut carat tres vegades

Bellu = I sempre no han atunyat

Ant = Però que se de que son capanes... però
la Teresa no es una dona

Che = Un dimoni!

Ant = Un angel es! I el Roafel es massa bo.

Man = Però aquest carament no li entra al
Roafel.

Pant //

Perque uen lo que sera!

Man //

Esta mes moix are!

Bellu //

J'el capatar no hi esta gens.

Che //

Clor! Che! ha lograt la gelta!

Bellu //

~~J'~~ ~~menjare~~ ~~me~~ ~~sembla~~ ~~que~~ ~~els~~ ~~uaries~~ ~~absorbits~~
~~es~~ a terra. No e van fer riure de deus
y tom enfadat qu'estava que l'han-
ria mort.

Man //

J'io!

Anton //

No pla!

Che //

Jo me l'menjo!

Bellu //

Pero ningú va fer res.

Man //

Per en Rafael va ser .....

Bellu //

J'oprimis petons li feya!

Che //

Che! en Rafael va tornarse groch

Bellu //

! Ell va tallar el tros y el gos

Met

se li va calar. Sempre 'h rics quanyen!

Mom //
Ant //

No entre tant l- Andreu ha logerat la seva
Ho abentlos atrapat acis, ja molt be de casar-
shi. Es lo michi bo que haura fet en sa vida.

Bell //
Che //

Are tindrem mo's terra
; Che! que ve ell!?

~~de~~ 1?

Escena II

Els moteros y Andreu, de la dreta

And //

- Com esta aixo?

Bell //

2 Sembla que n falti un pam!

Ant //

Estem a poch ja!

Ad //

Despres aniren cap alla per trasladarlo tot

cap aqui

Ant //

Estoi be.

And //

Vos sembla que a les dotze s' obrira?

p 3

Ant // Be m'ho penaria!

Man // Pude mes aviat

Che // Oh no tanto!

Ant // Cuan s'encenguin les ultimes, vigilam molt que
no passi cap des gracia y s'hi s'obra p'letzer.

Ant // Esta be!

Man // Ell s'obris avans

Andreu puja pel
cami y desaparece.

Bones
como

Escena III

Des mateuol y Loafel y Erelencio amb unes
famines.

Ant // Desde la mort de la Jupa que te una por
a les barrinades!

Bellu // Gat escaldat

Man // No faltaria res mes que amb un esquer-

dot li matersem la Terera

Dellu/ La caldria que fugissem tots y no m'aturessem
pas de vuyt dies

Frebu/

#

Que ve am Roafel, del cami
de la montanya. Portau fagina

La burra se paice a mi (leis)
I yo me paico a tu burra;
He despreciat y te sigo,
La pèigas y no recula.

tantant.

Dellu/ . O le!

Man/ La ve 'l cantayre

Frebu/ ~~Recontra, siempre lo mesmo.~~

Devant el feig.
Estoy cansat. El traba-

~~ya es prona para~~

Man/ ; Heu trovat al rembolayre?

Roaf/ Si

Frebu/ El estuiera mas lejos que la China: ha puesto
una cara cuando mas ha visto. Este andalea, asi,

Devant el feig. rapinat el suor

haciendu pucheros. Creo que estaba sonandu; siempre con

us. Crece dende que se causa la chiquia

Non // ¿encare somies

Ant // Home ets massa gran ja

Raf // Faig com tots els homes: pro jo hi soc desgra-
ciat.

Bellu // Perque somies despert. ja?

Raf // Tants n'hi ha que hi somien aixis! Pro, no ho fan
com jo. Quan somio despert jo veig desgracies y als
demes homes alegries, jo sempre sento barrinades y
li altres misriques. . . .

Non // ¿en les nits?

Raf // ¿elavors . . . somio . . . dimonis

Ant // ¿Ja?

Bellu // ¿Com ~~so~~? jo que ~~so~~ ^{ant passada} he somiat l'infern

Raf // ~~Ant passada he somiat l'infern y encare~~
~~me sembla que l'he veig. Jo també~~

Tots // Ja ja ja!

Raf // Be, si rieu ... fora ...

Ant // Sí, home: digas.

Montbellu ~~Comta~~ ... Pero m'el meu romni fa riuver

Brelu // ~~Si, que lo mente~~

Ches // ~~Qui me plauria oïdo!~~

Raf // ~~Es jo may he romiat res alege!~~ ~~Es que no es per romer no: penseu!~~

Bellu // ~~Lala que no!~~

Ant // ~~Vaja espeliquet!~~

Raf Bellu // ~~Que venen~~ ^{que} m'hi vaig trovar de gent! May hauria cre-

gut que al món m'hi haguessen tants maltrats. Encare

no m'hi vaig veure tots, no y això que n'hi havia el do-

ble y ~~encare~~ mes pude, de la gent ~~que veia~~ ~~ja~~ ~~ja~~

~~ai festa ai vlot e'any quejo~~ ~~no hi treballava~~

Bellu // Man, com es?

Raf Bellu // Rodó com una pedra de cinel duras, y gran, molt

Pleguen tots y fan el cigarro y venen demunt les farines

grans. my! no vaig pas venir hon & acabava. Hei
habia de tot. Homes de tutes menes y les dones

~~///~~
~~///~~

No hi queben de tant que n'hi han. Lo que
si hi veya mes, eren esperitats que portaven mones per
ells que debien ser els rics, que diuen en l'evange-
li que tots hi van perquè no piden passar pel ju-
rat d'una aquella de curir. Uns altres carrien am
balances clavades a la llenana

Man
~~///~~

~~Devien ser de juticia, al zecori ni juticia una pero no
las anja a la lengua las unclansas~~

omt
~~///~~

~~aquella es la ver dardera
aquella!~~

Bellu

I la ^{plat} ~~balança~~ que pensava mes, era ple~~a~~ de
moneda que s'fonia am l'ar dentor del foc y les
goter ruentes que cobien els hi cremaven les mans.

Tambe n'hi havia que portaven unes espases, par-

tides, y clavades per tot el cos, com les fletxes un hau
Sebastià, y van dir-me qu'eren els advocats del
mon. I hi veyen metges, apotecaris, adroguers, can-
quers y paracayres. Foreros, tabarners, burgesos y,
fins un rey, que ~~li degen en~~ ^{no va ser d'Espagna} ~~Jelis~~ qu' un dimo-
ni d'uya ligat a la cua com un gat. De dones,
me volguen! Jo crech que tota hi camen y allà cami-
men de cap-per-vall y van al revés de tot-hom; quan
els uns tiran cap assí, elles tiren cap allà y unia per-
por que no's cremen, per aubar no de fer tot al revés.

Prof.

~~perque sempre estan portant "Tot" a ja ja -~~
~~donchs veuen jo no l'vist tot al ^{di} ~~terent~~ Belluguet hom no eras allà hon era jo~~
~~no mirava per una esdreta de la pa-~~
~~perque no m'cremes, puig les flamardes eren~~
~~llargues com un campamor y deixaven un tram que~~
~~sentia com si's cremes la cua id' mal aspect. Per tot~~
~~hauria vist dimonis qu'atiraban el foc y regien~~

~~del una moment que la cosa se li es quedada.~~

~~y tot era trist que feya plorar perquè
d'anabam unguent malvat del man y cridaban
al tocar el tock, com un vol de corps, malehint la
terra y a Deu, y escupint al cel que es ueya per un
funat^{al} que cada uegada que li miraven uns llamps
els hi obrien el cap y ~~dintre les closques plertes hi hau-~~
~~ria vist un aixaboch de diables que li criaban y~~
~~torcaban i temerare per a vebar millor els peit.~~~~

De prompste, tot l'infern se^{na} remogut y tot hom
ha ted un ent que s'havia de sentir de la terra.

~~Els dimonis se bellugaren am mes corrudises y rayon~~
~~fast.~~ Semblava que s' preparés, una cosa extraordinària,
y comensarenⁿ entrar diables y mes diables
estirant una cordena que s' ueya que pesava
molt, y n'anaven entrant ai cents y a mils y
li comolomptats feyen una carretera per desarlos pa

rar. I encare n' entraven y^h primers ja no s' veien

y tot estirant aquella cadena

Met
y

quan se posaren a
Andreu surt al cim del
caní de la muntanya sense
ser vist pels treballadors y s'
avirà acostant.

criar ¡ave! ave! y el foc s'allargava mes, els
llamps queixen en abundancia, li crits eren exgarti-
fors, les rialles aiordadores, els reuechs feyen estremir,
les blasfemies eren horrenes, les malediccions obrien
l'infern, y li ays! esquivaven el cor. Jamamen en-
trant mals esprit y mes mals esprit y al fin lo que
arrossegaven que era el nostre capotat lligat, geros
com una bota, com el tunel, am tots vosaltres al
darrera que l'arragellaven a cops de parpal. Ell
se retorcia, com llargandais que se l'arranca, era-

mont, no volguent entrar; y s' aterrava a terra es-

garrapant am les ungles, mossegant la cadena que
li feya sagnar la boca, pué tenia de seguir per for-
sa deixant un rastre de sang y verí, mes quan
toca el foc...; Deu meu. jo no se pas lo que va
passar; Com si es plo tessen cent barrinades a la
unna, se senti una foera tan horrosa que jo crech
que vaig botir en l' ayre... perque des pres...
jo fugia espavorat y ^{pellot} veia dimonis rali-
os am troncs de cadena a les mans que crida-
ren = Era ple de dinamita! = y tingien volant sels
ayres empestats de fum cridant a mes no proquer
= Era ple de dinamita! = Era ple de dinamita! = ...

Si aixó fos veritat...

Què lastima qu'es un somni!

Jo hi he cregut sempre am l' infern...

Ant
Non
Bell

Ant. // ¿al capatar lo vas depar reventat?

And. // Jo, só aquí

Fot. // ah!

Bell. // Era un romni

And. // a l'altra part tota desseguida! immediatament!

Mon. // Are hi haurerem anat!

And. // Desseguida!

Ant. // Be home...

And. // al moment.

Bell. // (Si no s'usa demà, ni marxa!)

And. // Tu i Rafel quedet

And. // ¿me voleu aquí?

Ant. // Res...

Esparantats s'aprecian

Tots marxaran pel camí de
la muntanya. Antont quan
es al cim se para.
maiça.

Escena IV.
Rafel y Andreu.

Raf. //

Venien... jo...

And. //

Ho he sentit tot; tot ho he sentit.

Raf. //

Ja ho vech... pro...

And. //

Gué aicó te d'acabar-se; què de tu n'estich fins aquí ja;... què no serveixes sino per donar me riabilitat quan tot haurien de ser cants y alegries!...

Raf. //

Si ho volen aicó... què sigui, pro quan un dorm no es pas senyor d'ell mateix. Jo voldria perdre la memoria per no recordar men d'aquestes coses que m'marceixen l'alegria...

And. //

Ja mi m'cremen porque les diablesques ab de la brigada y aicó poden dir que sò un mal àimo.

Raf. //

Si ho conto, es porque es aicó, si fos un altra cosa contaria lo que fora aicó com aeny deu siguiat vos, demà pot ser un altre... Gué se.

jo ho que somiare! I després... Andreu! que certs

somnis, diuen que son avisos!

Gué vols dir murri?

Gué? que punde ha sigut mellor que ho sentissen.
Així tal vegada no voldreu ser tot ho que de vos
diuen

Am energia y provocador

Es dir que'ls treballadors parlen malament de
mi? Es dir que volen que us tinguí al timel
y l'enervoli, per desagrahirs i I, que diuen de
mal de mi? Veyam! Gué poden dirne? De
que s'espuepen? Parla!

Rafel no respon.

Afanyet, que vull saberho!

Rafel no respon.

Dignes: ~~animal!~~

!allo!

ad
Raf

And

Raf

Andr

¿Qué sé doblent, he? ¿Qué finch malgeni, oy?

Rafel

Just!

Andr

¿Tu també?

Rafel

Jo....

Andr

Éts tan desagrahit com ells quan hauries d'estar com un quant, després que t tornó a atipar.

Rafel

Veuen; Deu 'ls estimava als pobres!

Andr

¿Què sé Deu jo!

Rafel

Pero ell va dir que 'ns estimassem els uns als altres y vos... no ho feu aixó, no; porque no 'ns estimen perquè... soms pobres... y Deu volia mes als pobres que als rics porque conecia que 'ls pobres necesitem mes protecció...

Andr

Malabit siques!

Rafel

Les vostres malediccions cauen a terra de

tant prenyades d'odi. ~~Les de un pobre a un rich~~

^{pro} quan son justes, van al cel y Deu les escopra.

And/ Si no calles rodes per terra com una pedra.

Raf/ Oh!

And/ Et t'esmicolo!

Raf/ Us costaria que jo no so pas la Beresa, per amar
de tomballans!

And/ Ah! al fi has esbatsat! Encare t'en recordes?

Encare hi penses amb ella!! Quom s'abes que m'
hi caro, encare l'estimes!

Raf/ Sempre ho he fet d'estimarla perquè es una
bona noya! y, la veuy com a la meua mare
que al cel sia! I aixó per mes que ungueu no
atura...

And/ Donchs no aturare, si tornes a parlar-ne d'ella

Raf/ ¡Pobre Beresa!

faxines

Andrés

Calle!

Rafel

Andrés

Rafel

Andrés

Rafel

Andrés

Rafel

! La compadeixo porque m sembla la mare!

! Si, mira donchs; no la compadixas mes

! Gué m deus cladre, sino, te!

! Ah!

! Li al neurhos ja m ue valia del coll am les dos

! A mi...

Es foll... moseyor...

Deixem

Rubio y Jeta

Lola

Rafel

Ballant

Escena V.

! Els mateiros y Berena y Francisca de la drete y Manelot y Anton del corni de la montanya. am faxines.

! Oh Andreu!

! Rafel!

Ant

Fere

Ta per agafarlo pro Rafel l'agafa del coll am les dos mans y Andreu al neurhos aies mo-sejara la ma drete de Rafel.

Raf
Joan
Man
And
Ant
Raf
Jere
Raf
And
Ant
Raf
Jere
Raf
And
Ant
Man
Raf

· Ho orsegat!
! Verge Santa!
! Rafael!
! Fora!
· Per qu' es!
! Búlllo, are búlllo. Semblo pólvora!
· Rafael: y are!
! J. m. hat fet mal. - la fera!
· A treballar. Tots!, papa! s'ha acabat.
! Anem Rafael. Vos apen amb ell
~~! Ah!~~
~~! Què?~~
~~! Res res ... are are ho sí!~~
~~! Què?~~
! Vaja home
! Deixo!
~~! Si, si no era ... ho era.~~

els despartaven anton y ferera

kindramt a Rafael y Manel
y Francisca al Sr Andreu.

a Francisca, per Andreu
com recordantse d'una cosa!
mentus se l'emporten.

Ant. = Va home ca!

And. = ~~Ja~~ dia!

Fere = Anem anem!

Man y Ant se l'emportar

farant pel comi y ls demés quedaran parats al veure l'actitut de Batel. Andreu molt mes...

Escena VI

Andreu, Feresa, Francisca.

Joan = Sembla una malva y te jochs de simple.

And. =

Ba! si no veniu vosaltres pobre el-ell; ha dit que t'estimava... i jo que no voldria, ni que ningú t'mirés, ni he enjaolat, m'ho dit a Feresa, la que ha res pòs malament y te, de. al sentir, t'estimava, poch no m'perdo. s'ha de conueixer que

Joan =

And. =

l'hor de contenir el genit home! dita paraula la sor. A hont va ell! estimarte! Com parent. si tu l'joaquesses volquer ~~si~~ ell.

Cançó

Juan: És clar que no!

And: Et te qenit

Jere: Si, Andreu; si.

And: Pa' anem a dinar que després vindrem quan
aigüé sigui obert. I tota plegarant y comensarem
la festa ~~per~~ per demà. Berera! Si sabesses com t'és
fimo y lo content qu'estich!

Juan: (al menos que ~~ells~~ tingui sort ~~si jo vaig ser des-
graciada.)~~ apart y darrera d'ells

And: Ja ho tens tot arreglat?

Jere: Poca cosa falta!
fora per la dreta.

And: Venras que felissos serem!

Juan: (que mes pot desitjar una mare que colocar be
~~una filla.)~~ apart y fora

Escena VII

Rafel; del carrí. Be rang en una mà.

A fora y dreta

Raf. = Guines mosegades! Si un tigre! M'han dit

que am l'aygua fresca! .....

De renta.

Si trovo a n'ella ... la terra també cura...

puo estot pedra aieo!

Agafa un grapat
de terra y se'l posa
a la mosegada

a aqni ni hi ha. ... Po! no s'hi casara que
si jo la vegeis ... Ella ... no ho sab lo que es
l'Andreu ... la probra! ... y sa mare esta loja
perque la casa amb un bretul ... que no l'es-
tima, ni pot estimarla, ni jo ho voldria que
l'estimes. Si no mes hi sent la farum de corn
en la Teresa, l'Andreu, y despres la tractara
com ho fa am nosaltres, com a una misera-
ble; la fara esclava de l seu capritio y de la
sua malicia y ella sofriria y jo no ho vull
aieo, no; que la Teresa ... es bona ... es la

meua mare i com si ho fos y jo ... vaja! jo no po-

dría venir com un esclavo la maltracta y ... el mata-
ria a n' ell ... que ... si sabes matar homes ... pero
si, si; a n' ell si! que el mataria ... Juan treballava
a Barcelona sempre matava animals que sortien de les
cretles de les pedres ... aquí sempre matem escursions ...

y ell ho es un escorsó. Si que el mataria ... y ella
que no vuy que s'hi casi! ... Mentres parla s'hauria embol-

que m'entra una rabia! ... licat la ma amb un moia.

Si ella vingues ... y si jo hi vaig!

dur de butxaca y se la ficara
dins la camisa com si la por-
ta penjada dins un moia!

Escena VIII.

Rafel y Belluquet; del canvi.

Bellu. Dins l'Anton n'hi quedes aquí perquè vam
a calar foc.

Raf. Si.

Molt decidit.

Bellu: ¡Quim arremomogor! de desde que somier dimonir!

Raf: ¡Qué oromo y bullo y ni m' enceneh! ---

Bellu: ¡Patatram! barrinada rca!

Raf: ¡Ay! del que togrin les pedres ---

Bellu: ¡Qué ua del serio?

Raf: Mbariga y diques que tinen feyna

Bellu: ¡Qué tens cita?

Raf: ¡Es simple! (¡Ella ue!) (apart.) se gira y uau a bere-

Bellu: ¡Es que --- ra que ue.

Raf: ¡Be' plantajejo!

Belluguet futoz w-
rents y al ser dalt
de la montanya sa-
tura.

Bellu: ¡Qué tens feyna?

Raf: Buscar tornas?

Bellu: Es que ---

Raf. // Ves y no sigas tanto...

Bella // Es que...

Raf. // Nervias...

Di ho es ella... ah! Den me la porta... que voldrai...

Raf. va per embestirlo y
rellenquet desaparais.
y se depressa...

Escena IX.

Rafel y Berena; camada.

Sola
14

Raf. // Berena!

Ber. // Ests aqui... ay! per tu venia... te creya allai...

Raf. // Es que m'he representat la masegada.

Ber. // Pero que t'he vist sang... y uny sabor que tents?

ipatues?

Raf. // Di!

Ber. // De la masegada?

Raf. // No... aixo aie no m'fa mal pro supuso per tu

Ber. // Bens cap mes ferida?...

Raf // Sea mes fonda, lo que m' envalia... la que...

Ger // Parla que fare' ~~li possible per curarla~~

Raf // ~~Es que tu has de ser el metje~~

Ger // ~~Si, uny qui estiguis lisi.~~

Raf // ~~De tu depend donchs!~~

Ger // ~~Expliat...~~

Raf // Dema 't cases joy?

Ger // Rafel, ho tindrè de fer per forta, per semblar honrader y ho s' Rafel, sino qu'ell uà... comprometre...

Raf // Be, d'allo', no'n parlem, ja està fet...

Ger // Tu també ho creus?

Raf // Si ho cregues no't tindria per bona y si no't tingues per bona no't diria lo que uany a dir te...

Ger // Parla!

Raf // Li estimas a n'ell?

Ger // Tany dirli que si perquè del contrari, tota mo-

~~Not~~
niem; tu, la mare... y per salvarvos vaig sacrificar-me.

Tal //
Tere //
Raf //
Tare l'estimas?

De semho aixo?

No; ¿que dius? ¿que ho diguis! No ull! ull saberho
Tere no respon.

No respon?

¿Bineh de casarm-hi, home!

Pro... l'estimas? digas!

Panaria per deshonrada, no ho no Rafel; no'm cre-

quis mala dona... sent! no ho reguis, no.

(Sea veig diferenta l'any)

Pro, respon a lo que et pregunto.

(apart)

Rafel li agafa les mans.

Rafel! no'm martiritzis aixis!

Digas, ó m'en vaig... porque...

Donchs, si; porque m'hi caro; porque te de ser el

meu home; porque haurem de viure jints

En Belluguet n'hi
va venir tant x

Raf //

Aien té compadeies y n'has enganjat. ; Pereó al

infern n'hi habien tant de dones

g

Pere //

Raf //

Rafel' ; que dius? Jo engan^{ma}te a tu? Com!

La deia de les mans

Ja ho he dit! n'has enganjat y no ho hauria
pensat may de tu, que semblaves bona.

Pere //

Raf //

Rafel'

Perque jo creya ... es dir no; jo volia que
quienil estimesses, ni t'hi casseres perque es un mu-
rri ... un malvat, un home que li porto ra-
tia y no podre venir que siguis d-ell.

Pere //

Perque ... tu n'estimas; ay!

Raf s'esbarroa al
sentir aieó. Pansa llor-
ga ... aspectació d'ella

Raf //

Jo ... que! ... vom a mare! ... pro calla!
que has dit! - que has dit are! ... Oh! si ...

si, Beresa. si... Tu ho has dit tu. Si que t'estimo;

pro, desde fa poch... o de molt temps; no ho ve aió;
que, si que t'estimo... Si tu no parles are... oh!
si que t'estimo si, y mes que l'apatat, mes que
ho que puguin estimar tots els homes del mon, mes
que tots; uethraquí! Si que t'estimo si; ues!

L'agafa de les mans.

I tu a mi Beresa.

Ella no respon y plora.

Lo ploris, no y responme. Ah! que n'he sigut de
tonto! Are; are, ho comprach cló... ~~Si tot se perdia~~
~~per mi~~. Uy! que m'estimaves tu, Beresa. Uy que m
volias, que... m portabas voluntat com jo a tu; y jo
que tonto he sigut!... Lo t'estimava no com a
una mare, are ho veig; com a una dona te
volia si, com a la meua dona y no t'ho he ra-
but dir fins are que...

Fere //

Que no puch ser terra y m' ^{moria} ~~excusa~~ per tu --

Raf //

Oh!

Fere //

Ove que so' d' aquell mal home

Deixant a Rafael

Pro... ja esta fet... y no hi ha remey! Ves Rafael ves lluny d' aqui y no recordis mes d' aquesta desgraciada. Ves lluny y apaga aquest foc que crema... sense necessitat... que jo aqui amb la meua creu, sabre cumplir com a dona, resignada am la meua sort. Vesten, ben lluny, non mi sentis l' ale d' aques d' aquesta terra... cerca un lloch non me puguis oblidar per sempre mes.

Raf //

¿Que dius? Et tu qui parla? ¿Sort d' aqui aho? Ah! no blasfemis, Beresa, que al sentirte, aqui m' ha donat una punyida que l' air de prochi no m' salta y m' fuig de dintre meu. Beresa! ¿Sabes lo que has dit? Jo, anar men lluny, -- en terres

hon. ni l'ale d'aquí hi arribi? - Lo ho sabes, no, Bere-

sa que si ho saberes, pensaries que estimanthe jo a
tú, hi are has entrat en mi, y sabries que et porto
Beresa que et porto a dins com si fosses un tros de
jo mata y que si m'en vaig marxo amb tu, que m
sequirais com la sombra, perquè et tindrà al cap y al
cor, y, allà hon no hi toquin l'ale d'aquesta terra,
mentre jo hi sigui hi seràs tu, ton ale y tot....

Yere

Rafel que tot es en va. Calla perquè cada pa-
raula teva d'are, m mata y no vulguis ferme mes
desgraciada. Sea sort y la alegria, al neyer jo, de queren
fugir de la terra. Lo he fet mes que sofrir fins avery
y d'are en avant entro al sacrifici. Ves. Rafel. ves
y no hi pensis amb un amor que no podem assolir
Penra que demà m casto.

Paura. estudiatis el Rafel are.

Rafel

Si no ho faras de casto! Perque jo no ho vull. Primer

se juntaran cel y terra

Fere//
Raf//

Per força! Ho a honrra ho demana!
Es que la vull jo aquesta honrra que no de-
mana res més que venjança que jo li donaré
perque ho faré tot mentres no t'acabis...

Fere//
Raf//

Serà ~~tot~~ inútil, impossible!
Inútil! Imposible! Imposible, ho es l'arribar
al cel am la consciencia ~~lenta~~ negra... Inútil
ho es l'ayafar un ferro fet... pero impedir
jo que t'acabis... es cosa feta... Foradem les
montanyes, y pulverisem les roques, y aplanem
el mon... ves si lo altre es mes facil...

Fere//
Raf//

Ah! no... oi Deu! Rafel... juig... ves!
!Coi! si no t'en amiras. Ave et meua ben me-
ua. Tu ho has dit y no mentaper...

Fere//
Raf//

Si, pero... el vindrà...
Dequem... Si vull que vingui es pero

sempre... el que ja sabria matar lladres d'hon-

rras... el que mataria al Andreu... Pro no, no
que aixo ho fa el...
Oh... Estimat del cor, Rafael... tu ets un
altre...

Si, rock home...

No pots matar!

A n. ell si, ^{que podria ferho y podria} ~~si~~ ^{havia de mosegarlo fins}
si les entranyes com aquell ^{que mosegava al fo-}
mas quan jo somia ^{are, podria} ~~de~~ ^{carallarmhi}
com ell... ~~una~~ ^{una} Julia rebotivnos per les pedres,
motxucarmoshi el cap y timp arnos fins ~~per~~
que un quedés per tu... pro

No... que si fos ell

Josia jo... si tinc una febre are..

~~Donchs no vell que el motis~~
^{ho, un per mi no per matarlo.}

^{si hi per tu rolar pro}
Si hi per tu rolar pro, ~~fugirem d'aqui,~~ y
are no

9
Jere //

Rafel
9
Jere //
Rafel //

9
Jere //

Rafel //

9
Jere //

Rafel //

9
Jere //

Raf. També m'perderàs que ^{meu} ~~munt~~ estrangularlo

Aressí!

no dignis aïó

Després ~~me~~ que ~~un~~ ~~un~~ ~~un~~ que de tu ^{depen} ~~man~~ ~~man~~ ~~man~~

hah... per tu no fare tot... ^{per} ~~per~~ tu ^{mate} ~~mate~~

homes...

Hoy

Si veus am mi no

Alba nombror

La donas a qui com un lladre volia robar tela
y te l'ha presa devant ~~del~~ del mon y la
negas a qui vol guardar tela perquè l'estima

Ho...

Si, que deus estimar si ~~meu~~

Primer l'aygua s'tornava polvora

Donchs veina ab mi

Anem!

Si...

Fere // allò non valguis - -

Raf //

Ah! Feresa meua anem - - anem ben llim
content e agafa
a peis de braços y
manxa y li detura
Andreu que de la
dreta.

Acto

Escena X

Feresa, Rafel y Andreu de la dreta.
¿Ahont anem?

And //

Raf //

Fere //

And //

Pas'

Rafel

Pas' ~~anem~~ enrrera els dos - -

dona empenta y
no Rafel enrrera Fere.
se desfa de Rafel.

Raf //

Es que s'hor acabat tot are - -

m-e l'emporto perquè l'estimo, perquè ella m'vol

y perquè amb vos no ho de casar-hi.

Donchs

Va per Teresa

Alto! Ella es meua y qui la toqui perdrà
la vida

Anem Rafael! ~~no~~

! Amb ell! ¡may!

Si!

! Per si vas morta

Veu de: foeh! foeh!

Oh!

Tu amb ella! Ell me provoca. Jugiu que no vull matar
vos

Es massa ja.

Veu de: foeh! foeh!

Rafael, ~~manten~~ anem ~~no't casallis~~

Si pot... ~~per fora~~

el agosten

A tu? Ah!

Rafael, ~~intèl!~~ ~~intèl!~~ al lladre tots!

UNA BARRINADA.

se sentirà dins la montanya.

And
Raf

Jere

And

Jere

And

Raf

And

Raf

Jere

And

Raf

Jere

And

Raf.

no poveris de defensarte perque m sobran

forsas y dents y ungles

DUES BARRINADES

y s'obra mi jurat a la mon-
tonya

For
And

Penin! Revalladors! No are! al lladre!
No atogai.

UNA BARRINADA

Raf

No arxa! Ee cobart! Si defensarte sabes?
Au! Tu no has

L'haurai arxat pel coll y l-
escampa y pren-
quentlo a bell bra-
nat lo rebot al
jurat que s'ha fet
a la montonya.

Journ

volaunt
Se maten

y en lo mateu mo-
ment esclata una

Carriñadora mes forta

Rafel i ajup y enauen
en escena fragments de
pedra y los humia y
andreu desaparece.

Escena XI

fofo

Rafel, Teresa y los treballadors dalt
de la montanya.

• Apartarse!

!foch!

!Ja hi es! Oh perdo Deu meu carriñadas fins que es
aloi el teló

!Al intern!

!Que passa?

Rafel!

!Tona ero he sigut jo no... ell... Castich de
meu nomme!

Deu. Feló rapit.

~~Joseph~~ Berqa y Broada.

Figueras 97.

Ant
Man
Raf
Tere
Ant
Man
Raf

1006390508